

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósítások kivül. Hírlője közül minden hirdetőment egy negyedszert sorától öt krajczárért pör pénzben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez lérmertesen küldeni közléseiket.

# VILÁG

Előfizetheti helyben a „Világ” szerkesztő hivatalában (Uri-utca 430 sz. a Horvát-házban I emel.) felére postán 6, külföldben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kivül csak a os. k. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés a Világ szerkesztő-hivatalának cím alatt keretik beküldetni.

## Tartalom.

Fővárosi hírek és események. A pestvárosi „Josephinum” jávára f. évi februárban tett jótékony adakozások. — Folytatása a sz. kir. Pestváros tanácsa eszközletével a vizkárosult aradiak részére gyűjtött kegyes adományoknak. Országgyűlési tudósítások. (Előleges közlés: a majus 21-iki 2034-ik kerületi ülésről.) Részletes leírása a majus 17, 18 és 20-án tartott CXCVII—CXCVIII. kerületi üléseknek. (Tanácskozási tárgy: a vallás iránt érkezett újabb k. kir. leirat) — Megyei közlések: Nyitraó, Sáros, Abauj-ból (közgyűlések) Zalában (polg. törv. szék ülések) — Gömörből (főisp. helyt. beiktatási ünnepély és közgyűlés.) — Zárórából (az új kir. biztos megérkezett.)

Spanyolország (A királynő furdóba mennek. Lápok ellenszólásai. Vélemény a miniszterium helyzetéről.) — Nagy-britannia (Egy ok Ellenborough lord ellen. A közsénások újra dolgoznak. Az orosz czár látogatása iránti hiedelem csökken. A gyári munka-ídtő tárgyzó vitakozások befejezvék. A tengerész-szolgálat iránt) — Franciaország (A kamrának javasolt vasutak. A börtön-törvény elfogadva) — Orosz és Lengyelország (Kormány-rendelet a pályainkaadó és biztosítási kényserítés iránt.) — Törökország (Az arnautok embertelensége.) — Mexico (Vizálkodások.) Haiti (Ujabb iszonyatosságok) — Szakamerika (A Texas iránti kötés aláírva; újabb kétség.)

Egyesületi intézeti közlések: A kisdud-ovókat Magyarorszb. terj. Egyesület. — Pestmezei gazd. fiók Egyesület. A nemzeti „kör” által megindítandó nemzeti zenetár 's különösen a Rózsavölgyi urnak összes zeneművel ügyében.

Jelentés a dunamelléki helyt. hitv. egyházkerületi közgyűlés határnapjáról.

Hirlapi kalászkok.

Tárcza. Fiala literátor hazamenetele 's otthoni reformjai (Hü vázolat) Lauka Gusztávól. Hivatalos és magán-hírdetések. Gőzhajók járása. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás.

## Fővárosi hírek és események.

Pest, majus 29. 1844. A nagy ünnepeket rendszerint mindenki csöndes megpihenéssel szokta megülni, azaz megszünvén minden, de legkivált szolgálai és zazzal járó munkától vagy egyéb foglalkozástól az életnek ha kényelmeiben 's élveiben nem is, legalább nyugodalmában tölti el az ünnepet. Ez rendszerint így van, de vannak néha, 's pedig botránykozató, kivétel is. Így a múlt nagy ünnep Pünkösöd első napja elég méltóságosan folyt le; de nem így a hétfői második ünnep, legalább nem az egész városra nézve. Azonban azt gondolhatnánk: ha a város egy vagy más részében, egy vagy más utcájában némi rendtelenség történik is, mit érdeklí az a többi lakos? 's meglehet, hogy igaza van. De kik a bajhoz közelebb állanak, sajnosan érzik annak közellétét. Most mintegy három hét óta, köztudomás szerint, a sószállítók ideje van, 's így igen megfogható, hogy a sóház egész környékén van zaj, van rendtelenség elég, mert a rendtartásra kirendelt városi hajdu igen ritkán mutatja magát, 's ha szinte megjelenik is, — más ember legyen, ki a sószállító parasztok fejével boldogulni akar, vagy ha épen úgy akarta a sors, hogy valami nemes község szállít valamely napon, hiába ordít akkor a városi hajdu, — nemes ember 's városi hajdu, — no! De hát ez hagyján. Hanem hogy még Pünkösöd második ünnepén is érkezzenek illy sószállító szekerek, azt csakugyan nem hittük. Valóban csudálkozunk a sóházi tiszték engedékenységén, kik ez ünnepen is a megmázálásra hajlottak. 'S volt zaj, volt ordítás, szokás szerint' szitkozódás, és káromkodás — Pünkösöd hétfőjén — hogy az embernek hajszála is felborzadt. Azt hisszük, gondoskodniok kellene az illető sószállító helységek lelkészeinek arról, hogy a szállító sze-

keresek ne induljanak úgy hazulról, mikép épen illy ünnepen érkezzenek Pestre. — Egyébiránt is nagyon különös dolog az, hogy a sószállítók alkalmával többnyire az összevissza tóduló szekerek, a magokon segíteni 's rendet tartani sehogy sem tudó buta szekerek ostrombasága miatt a Leopoldutca egész vége tökéletesen elzáratik úgy, hogy kocsi épen nem, 's gyalog ember is csak ügygyelbajjal vergődhetik keresztül a ronda szekér-, ló-, ökör-, és piszoktáboron. Ne feledjük, hogy a Leopold utca Pestnek még belvárosához tartozik, 's következésképp nem valami csárda.

— Mivel már épen a sóház körül vagyunk, nem mellőzhetjük annak megemléstését sem, hogy bizony a Mészáros utcában, elkészülvén tavai a csatorna, kicsinyenkint már kövezetről is, 's rendes szemét-eltakarításról jó volna gondoskodni. Mert még is csak furesza dolog, hogy az ember Pesten, majus végén, illy hőségben, minő most van, ha kissé nagyobb eső esik, nem sarakban, hanem majd tengelyig erő habarékokban kénytelen gázolni; ez bizony kissé nagyon is visszatetsző, holott a Mészáros-utca csak illy köz és fő utca bel és külváros közt, minő például az országut, a nagy hidutca. Egyszerre nem lehet mindent, jól tudjuk; csak kis figyelem-ébersztesül említjük.

— Színészeink, azaz nemzeti színpadunk művésztagejai visszaérkeztek városunkba; 's ha illy sületlen elménczésre volna kedvünk, minőt egykor egy hazai lap e szóra: „ördög” csinált, azt mondanók, haramiakulköszöntettek be a színpadra; azaz igazat szólva, a „Haramiakat” adták elő hétfőn, 's pedig igen jelesen, tele ház előtt, számtalan tapssal fogadtatva 's játék folytán többször jutalmaztatva. E nyilvánítás eléggé tanusítja, mennyire szereti őket közönségünk, noha ugyanazon nap a német színházban a híres Elsler Fanny ragadá Mahomed hetedik egébe bámulót — tánczával. Közbevetőleg legyen mondva, sokan már csak azért is tartják illy igen érdekesnek Elsler Pestre jöttét, mivel még eddig illy másodrendű fővárosban, minő a miénk, nem lépett fel soha; ő csak nagy első rangú fő- és szék-városokban szokta imádatni táncza „isten” gratziáját, — 's ime hozzánk eljött! Nem érezzük-e ezen, mennyi leereszkedés egész fontosságát? Azért tehát a mi ezen érdekes szempont argumentumát illeti; valeat quantum valere potest. De visszatérve színészeinkre; ők tehát Pozsonyban voltak, működtek, tetszetek, de kinek? a pozsonyiaknak alig, mert hiszen ezek feljök sem igen mentek; tehát ők a lehetetlenség csudáját vitték véghez, mert úgy tekinthetnünk a dolgot, mintha tulajdonképp nem is Pozsonban, hanem az ország 52 megyéjében egyszerre játszottak volna! Már ez aztán Bosco-fogás! De tréfán kívül; hogy színészeink ott illy dús aratást nem tőnek, minőt tán reményltek, azon épen ne csudálkozunk, mert . . . ; de ne is bánkodjunk rajta, mert hiszen egyik főcél, az erkölcsi, mégis el van érve, az t. i. hogy a nemzeti színház tagjai in corpore mutatják be magokat az ország képviselőinek in corpore, 's ez már magában nagy nyereség. Egyébiránt a lanyhább részvét egyik oka lehet a tetemesen fölemelt ár, mi a jámbor pozsonyiakra nem

csak szokatlanul de tán még visszariasztólag is hathatott. De hogy a manóba is fizessen az ember olyanért többet, mit nem ért, mint olyanért, mit ért, 's mi azonfelül illy kedves mint a mindennapi kenyér? — Mit sem tesz! Mint mondók, az erkölcsjé czél el van érve, 's az becületére válik az igazgatóságunk, hogy kieszközlenie sikerült.

— Egy eddig magános elvonultságban működött nevelő-intézet nyilvánosságra készül kilépni, felsőbb hely engedelmével. 'S ez igen helyes, igen kívánatos. Mert igen nagy kár volna azon elvet akarni felállítani, hogy mivel egy illy nyilvános nevelő-intézet már létezik, minden más fölösleges. Sőt itt is csak a versenyzés szülhet üdvöset. Ha valakinek, úgy álladalomnak, az országnak lehetne joga egyedáruságot tulajdonítani magának, 's azt mondani: minden nevelési ügyeket csupán én kezelek, 's ha ez törvényképp ki volna mondva, senkinek sem lehetne ellene tetteles kifogása. — De miután e jogot maga a státus sem tartja fen magának, magánosok kezére épen nem adhatni illy kizárólagos egyedáruságot. Nagyon is furcsa volna, hogy addig, míg valaki felsőbb engedelem nélkül tartott nevelésben ifjakat, e vállalatában öt senki sem gátolá; 's midőn a fenálló eredmények nyomán, melyekkel képességét tetteleg bebizonyítá, engedelemért folyamodik, nehézségek gördülének útjába csak azért, mivel hasonló szellemű intézet „egy” már létezik. Nem azért említjük ezt, mintha azok, kiknek kezeire, vizsgálátara biva vannak illy ügyek, nem éreznék azoknak egész fontosságát, 's nem fognák fel a kellő magasság szempontjából, sőt tudjuk és meg vagyunk győződve, hogy ők leglelkesebb buzgósággal pótolnak minden illy ügyet; 's az üdvös versenyzésnek hő barátai; csak azért érintők azt, mert vajmi könnyen találkozhatnának, kik csak hallomásból, távuli harangozásból kapkodván fel illy észrevétel híret, arra holmi egészen eltérő következtetéseket építhetnének. Pedig az elvnek állni kell: nevelő-intézetekben nincs, nem lehet egyedáruság. Győzőn a mi jobb. Ha volna már városunkban vagy 50 illy intézet, akkor méltán azt lehetne ellenvetni, hogy egy ötvenegediknek létesülése fölösleges, mert a közönség már eléggé válogathat a jobb és jobb között; de mig nyilvános engedelem mellett csak egy, 's néhány minden engedelem nélküli — melyekre szinte jó volna a hatóság figyelmének kissé kiterjeszkedni — áll fen, 's ha szinte öt, tíz állna is már, mégis épségben kellene tartani az elvet: hogy nevelés körül bizonyos öszhangzó, egy fő státuselvűből kiinduló szellemnek kell igen is uralkodni bármi köz vagy magán intézetekben, de vállalkozási egyedáruság nem létezhetik.

— A magyar hirlapok legtöbbje lényeges változásokon menend keresztül. A „Világ”ról, ezen minlapunkról most még hallgatunk. A „Nemzeti Ujság” terjedelmeseb alakzatban készül megjeleni 's szerkesztője nyilvánítása szerint kétezer példány fog belőle nyomatni. Az első változtatás nézetünk szerint szükséges, mert eddig is a „Nemzeti ujság” sorai arasznyi távolságra álltak egymástól, az utolsó oszlopzaton pedig tán még két arasznyira

## A VILÁG TÁRCZÁJA.

### Fiala literátor hazamenetele 's otthoni reformjai.

Hü vázolat saját memoirjaiból.

LAUKA GUSZTÁVÓL.

A literátort, kiről szólunk 's kinek eseményeit híven közöljük, legyen szabad Fialának neveznünk, miért? ezt tudni nem igen fekszik érdekében az olvasónak; ellenben hogy miért hagyá oda az ezer élvekké kinálkozó Pestet — Pestet, Magyarországnak gyújtóját, hol főleg literátornak neve hallhatatlanságban számos alkalom létezik, ezt megfejteni kötelességünknek hisszük. Fiala Pesten nemcsak verseket költött, hanem pénzt is, még pedig 30 p. kr. jövedelemből rendszeren 40 kr. pengőt, 's innen könnyen megfejtethő: négy év alatt miért lőn kétszer annyi adóssága, mint jövedelme után szerzeménye lehetett volna; — hozzá járult még az is, hogy becsületes emancipálandó hitelezői havi 20 pengő forint után nem többet mint 40 pengőt irattak, 's akkor is 40 fr. helyett többször fehér kalapokat 's gyufákat kellett elfogadnia.

Mindezek mellett igen csalatkozónk, ki Fiala urat tisztogorón bírlná mert bár ebédre 4 tál ételt evett, délután fekete kávé ivott, rákot vagy a komlókerbten Jungfraubratent vacsorált, megnézte Döblert, az orosz pantomimeket; meg-

hallgatta Briccialdit, Kellermannnt, Tadolinnt, Schodelnént. elment ollykor a Rudasba, városerdőbe, Zugligetbe, Arenába; — de ha szent czélokért működnének Thalia papjai, ha tüz vagy víz által károsultakért fűtőt és tánczolt valaki, szinte megnyitá erszényét — és számtalan kétagarásokat 's garasosokat osztogatott ki bizonyos emberek között, kik rekedésig kiabálának senkitől sem hallgatva „miser ubique jacet.”

Elbeszélései versei az igaz illyen honoraltattak, de az illy honorariumok megkivántató írói kiképezésre használtattak fel; költőnk nemakart mindennapi dolgokat írni, 's így ismérteinek 's tapasztalatainak terjesztése végett — noha nem olly szerencsésen mint Dumas vagy Balsac, kik utazási költségeiket megkapták az illető könyvkiadóktól — de mégis utazott; kiki rándult Vörösvárra, Vácra, megnézte a regényes kobányát, Ujpestet, a Gellért legelhagyottabb zugait, hogy valami Udolfo várfele beszélyben a situatiókat híven copirozhassa, 's ha jól emlékszem, egy ó-budai csárdában, hogy harcai jelenet híven ábrázolhasson. őt fiakert verkedtetett össze, melly scena öt pengő forintjába került.

Végre megjövénék a napok, melyeket egy angol böles „fekete napoknak” nevez, költőnk hitele — daczára a francia literátorai liberalitásnak iszonyún motiválták, azaz olly változásokon ment keresztül, hogy kinnél 120—150 pengő fr. váltói keringének, azokat 46—20 forintért visszaválthatá — 's aranjuzei napokat élt, ha valaki öt hat pengőig megemberelte; minden megváltozott, csak az étvágy nem. 's bár költőnk a Longshamps-i ruhaluxust nem pártolta, 's az ottani törvényszéknek nem hódolt is, de arra sem tökéltette magát — noha különben Diogenes rendszerét imáda

— hogy lábujja vagy könyöke kilássék — egy napra szobába zárkózott, tervet dolgozott, mellynek következtében peractis peragendis majus egy kellemes napján Debreczenbe szállt ki.

Debreczenben en miniature csaknem úgy fogadtattak, mint a spanyol király Barcelonában, soirek rögtönzöttetek megérkezésekor, tizenkét fiatal ember, mind megannyi lyricusok, fátylós zenével tisztelék meg, literátorunk egyszerűen, de lelketemelő cothurnusokban felelt, iszonyú éljen harsogott keresztül az utcákon, deputatio járult hozzá, melly felkérte: olvasna fel valamit színházban, kevéssé vonakodott mint a nem mindennapi tehetségek szoktak — végre győzött a publicum forró ohajtása 's a kérők boldogító „igen” nyerve távoztak. A másnap este elérkezeti a színház feladásig tömve volt, egy autenticus szemtanu vallomása szerint nyolcz kövér aszszony, három száz leányzó, 's egy vérmes polgár elájult, kilencz különműeknek orrvérfolyásuk lett — sőt még a színház körül az utcán is olly nagy volt a tolongás, hogy gyalog 's lovas rendőrök kívántattak a rend fentartására. A függöny felgördült, irgalmatlan fél óráig tartó „éljen”, mellyre a nagy csillár leszakadt, szerezére azonban egy pudlin kívül senkit sem vert agyon — tizennégyen megsebesítettek — 's több frakk lőn áldozatává ez olasz enthusiasmusnak. A költő leült (siri esend) csupán egy hecticus köhintett, de azonnal lebögeték — több scandalum nem történt. A felolvasás humoristikai volt a „Bagaria csizmáról” többször felbeszakasztva tetszészaj által, a hatás ollyan, millyent eddig Debreczen képzelné is alig tudott volna, szóval rendkívüli. Fiala huszonháromszor hívatott, — a karzat külön auctoritásánál fogva még hatszor — egyik

is; mit másnak, mint a közlendők hiányának nem tulajdoníthatni; 's ha már a dolgozat a mostani kisebb alakzat mellett sem volt elég a hasákok megtöltésére, még kevésbé lesz az elég a tervbe vett alaknagytás mellett. Mi a kétezer példányban nyomtatást illeti, ezt, alkalmasint szerkesztő azon hiedelmének tulajdoníthatni, miszerint a folytonos bő eszések után a földből gombák helyett majd praenumeransok fognak kibújni — a „Nemzeti Ujság” számára. Az „Életképek” és „Regélő” szinte erélylyel lépnek új pályájokra, a „Honderű” ellenében vivandók a koszorúért. Mint halljuk a „Honderű” szerkesztője már is azon aggódik, miszerint e két lap a salonokból, az arslánok közül, ki fogja szorítani, 's tigrissé degradálni. Mi ha megtörténik, címét alkalmasint „Honború”-ra változtatandja. A „Pesti Hírlap” szerkesztője lemondása után szinte nem fogja fejét oly büszkén hordhatni, mivel Kossuth mégis csak oly tekintély volt, kiért az előfizetők nagy része egymagáért csatlakozott a szabadelmű hadhoz. A „Hírnök” marad. És a „Jelenkor”? A „Jelenkor” jövő félévben is tek. Helmezy Mihály akad. pénztárnok ur saját szerkesztése alatt fog maradni.

— Mig más országokban a józansági egyletek napról napra szélesebb alapot nyernek, azalatt nálunk tág kapu nyílik a mértékletlenség előmozdítására. Igy alapítva engedelem következtében Braun Lajos pálinkaárus a pesti hídfőnél kocsmát, azon helyen, hol a nép leginkább szokott összecsoportosulni, miszerint ez alkalomnál fogva kiserítették még azon maradék-krajczárkát is, mit a hídvámra megsugorgatott, szeszes italért dobni ki.

— Pünkösdi első napján délutáni 7 órakor a rácz-utczában egy botrány egészen fölzavará az ünnepi csendű utca lakóinak nyugalmát. Egy Nánásy nevű lakatoslegény ugyanis az ugyanez utcában levő lakatos szállás (magyarul Herberg) gazdájával összeveszvé, szóval csakhamar botra mentek át, 's egymást mindaddig verdesték földhöz, míg végre a gazdának sikerült a többi legény segítségével a garázdát kivetni, 's a kapun kicsukni. A kivett legény azonban még ekkor sem nyugvók meg, hanem legnagyobb szítók és istenkáromlás közt a kaput mindaddig rugdosta, míg a gazda kénytelen lón azt föltárni, 's vele a veszedelmet ujankezdni. A botrány számtalan néptömeg bámulása közt egész 8 óráig tartott a nélkül, hogy csak egy fél rendőrnek is róla tudomása volt volna, mert nem tehetni föl hogy ez esetben a csend helyreállítására meg ne jelent volna. A rendőröknek soha sem lehet egészen ünnepek, minthogy a rend ünnepekben is megháboríthatatnak, 's épen ekor nagyobb botrányt okoz, mint más alkalommal.

**A pesti „Josephinum” árva-intézet** javára f. é. februárban befolyt jótékony adakozásoknak jegyzéke. I. Pénzbeli adakozások: Wanke S. József ur adott 5 frt, Fretska György 2 ft, Neugebauer Pál 2 ft, Kantz József 1 ft 40 kr., Schönbein Antal 10 ft, Dobrovitzky Márton 1 ft 20 kr., Buday János 5 ft, Wimmer Antal 5 ft, Pétsch József 5 ft, Zakár János 2 ft, Paczana András 1 ft 20 kr., Helmer Ferencz 2 ft, Brein Ferencz 2 ft, Manger Gáspár 2 ft, Singhoffer Mátyás 2 ft, Cladek János 2 ft; — az intézeti pörtyölybe január és február havakban befolyt 2 ft 55 kr. Ullmann Móríc ur egy növendékre 1843dik évre 120 frt; Freisleder Klára asszonynak hagyománya 2 ft, gróf Forgács István ur 50 ft, egy idegen személytől az intézetnek ajándékozott, és ettől eladott lisztért 16 ft. — II. Ezenkívül szinte februárban ugyanezen árva-intézet házi ká-

koszorú a másikat érte, a karzat leaktart rohani — literatorunk fektetni hagyta a koszorúkat, csupán a narancs és díszítvények vitettek haza két két lovas taligán. A jövedelem beleszámítva a citrom 's narancs specificatiókat 's lehúzza a napi költségeket, fiatal barátunknak száz 's néhány pengő forintot jövedelmezett.

Debreczenből azonban nem oly könnyű volt távoznia, mint literatorunk hitte, szive két fekete szemektől spēkel-telék keresztül kasul a mult esti academiában, szemektől millyeket Aragonia nem terem. Debreczenben sem volt több kapható Peru minden kincseért sem. Hajnalban ment Fiala bucsúzni a lányok legszebbikéhez, megállott az ablak alatt, egyet énekelt „Gemma di Vergy”-ből oly érzékenyen, hogy a verebek csak úgy potyogtak a fáról — a lányka kidugta fejét — mindent ígért — de Fiala csak 10 pengő forintot fogadott el, miután egész estvéli jövedelmét Martinovics a helybeli banda primása nyerte el Makaón — egy hosszú csókot durantott el a lányka carrariai homlokán, szekérre ült 's délutáni 6 órakor már Nyírbátorban aludtjezett. — Nyírbátorban az ismertek között egyedül a jegyző 's ennek haresaszajú lánya fogá fel a szent hivatást költömben — az utóbbi több verset szavalni is tudott a magyar irodalom-ból oly affectálva, hogy literatorunk kénytelenített fölkérni papját: küldené a pesti conservatoriumba, hol hite szerint idővel még europai hirre kapaszkodik.

Igen érdeketlen, mi még az urban Fialával történt, egyedül a nagy-károlyi esemény érdemel említést, itt több műértő kérelmére szinte felolvasást tartott — szerencsétlenségére azonban az „olmos botokról” értekezett, elein taps

polnájához: a) Michel Károly ur egy misemondó-ruhát két selyemből ajándékozott; b) Klopfinger János ur szükséges ruhát 2 ministránsra 's a templomszolgára két posztóból; c) Keresztes János ur a szükséges aranypaszománt az oltári kendőhez; d) Landerer Lajos ur 260 éneket a mise alatti használatra, papírossal együtt ingyen nyomtatott. — Továbbá az intézeti iskola számára: a) Szücs János ur a nagy házi órát ingyen megjavította 8 ft 30 krnyi értékig; b) Winkler Mihály azon 11 darab földabroszhoz, melyek Hampl Antal ur által az intézetnek ajándékoztattak, a szükséges asztalos, és esztergályos munkát ingyen tette 16 ft 30 krnyi értékig; c) Holdmann Bernát azon mappáknak kiterjesztését ingyen eszközölte; d) Heisz Lőrincz egy nagy papíros-ollót adott. — A „Josephinum”-árva-házra tanácsilag kiküldött felügyelő biztosság által.

Folytatása a sz. k. Pestváros tanácsának eszközzése által az árva-intézet adakozásoknak. Damianovics György várostanácsnok ur közbenjárása által a pesti mászáros-c-zéh által kebelében adakozott Amon Pál 1 ft 40 kr., Endresz János 2 ft 30 kr., Bednasch Antal 1 ft 40 kr., Elsasser Ferencz 1 ft, Fetting F. 1 ft, Hauner János 1 ft, Hauner asszony 1 ft, Titzné asszony 1 ft 40 kr., Urbán Ferencz 1 ft 40 kr., Haden József 2 ft 30 kr., Bernhard 1 ft 15 kr., Varga István 1 ft 15 kr., Ring János 2 ft 30 kr., Valenta Mátyás 1 ft 40 kr., Richter József 2 ft 30 kr., Spath Pál 2 ft 30 kr., Kern György 2 ft 30 kr., Severa János 2 ft 30 kr., Kern Mihály 3 ft 20 kr., Peterká asszony 2 ft 30 kr., Semml Antal 1 ft 15 kr., Fiala Márton 1 ft. — A czéhleadából 12 ft 30 kr.; többektől 12 ft 50 kr.jával, összesen 77 ft 7 kr. váltóban. — P a t i s z Károly tanácsnok intézkedése által a polg. b á d o s c z é h kebelében: Weber J. 3 ft, Schlich Ig. 2 fr.; Morgenthal 2 fr.; Schlich Hen. 2 fr.; Urbánek Károly 2 fr.; Hartl Károly 2 fr.; Lang Antal 2 fr.; Leucht Andr. 1 fr.; Korcsák József 2 fr.; Miksies Kár. 1 ft 20 kr.; Weber József legényei 40 kr. — Összesen 20 fr. pengőben. — A polgári a s z t a l o s - c z é h kebelében gyűjtött 32 fr. p. p. — A polg. üveges-c-zéh kebelében adakozott Traversz József 2 fr.; Giergl Ignác 4 fr.; R. M. 3 fr.; Bollender J. 1 fr.; Perger 4 fr.; Gumprecht 2 fr.; Dressler 1 fr.; Pfahler 1 fr.; Schlick 1 fr.; Benkert György 1 fr.; Krausz 1 fr. Kuhlinka testvérek 4 fr.; Walthier Antal 5 fr. Összesen 30 fr. p. p. — A polg. apróság-árusok (Greissler) 140 ft 13 kr. váltóban — Szekrényessy Endre városkapitány ur adakozott 5 fr. peng. — A Leopold-külvárosi templomban gyűjtött 30 fr. peng. — A belvárosi főtemplomban 160 fr. p. — Holovich Bold. várostanácsnok eszközte által a magyarszabók 8 ft pp. — W i p p e l Ferencz József-külvárosi bíró eszközte által az érintett külváros templomban 60 ft pp. — A Ferencz-külvárosi tanács részéről 4 ft pp.; az érintett tanács eszközeivel gyűjtött Wurga János 16 ft 34 kr., Trautmann József 38 ft 59 kr., Faid Lénárd 20 ft 28 kr., Marosy István 12 ft 54 kr., Neubauer János 21 ft 6 kr., Filinger József 13 ft 30 kr., Kocsis Mátyás 11 ft 54 kr., összesen 139 ft 25 kr. pgőben. — Sz á s z Mátyás al-városbíró befolyásával a polg. n é m e t s z a b ó - c z é h gyűjtött 40 ft. p. Holovich Boldiz. várostanácsnok ur befolyásával a polg. b é r k o c s i s - c z é h 40 ft pp. És a nyilvános gyűjtés végett szerzte hordozott perselyben találtatott összesen 519 ft 27 kr. váltóban.

### Országgyűlési tudósítások. Előleges közlés.

Május 24én a CXIIIdik kerületi ülésben folytatott a szabad községek rendezése feletti tanácskozás. Az illető kerületi választmányának némi módosítások mellett elfogadott javaslata szerint azon szabad községek, melyek az úri tartozások alól magokat megváltották, ha bár az örökvaltsági törvény értelmében uralhatóság alatt állnak is a megyék szabály által fogják rendezni, az érdekelt köz-

ségeknek, 's az urhatóság megszüntetése tekintetéből a földesuraknak kihallgatása mellett. Az ekép rendezett községek a megyei köz- és választó gyűlésekre különvége egy egy képviselőt küldenek, kik egyenkinti szavazattal bírandanak. A rendezési szabályok pedig alkotásuk után tartandó első országgyűlésre felterjesztendők. Május 25. 26. 27. 28-ig pünkösdi szünnapok; 's így a az ülések csak ma szerdán kezdődnek.

(Részletes rajza a majus 17 és 18kán tartott CXCVII és CXCVIIIIdik kerületi ülésnek. Tanácskozás tárgya a vallás iránt érkezett kegy. kir. leirat.) A kir. leirat körüli tanácskozás folytatában E. főkáptalan követe ily adá nézeteit, miket tulajdonképp az egyházi rend e tárgy feletti nyilatkozása foglalátának nevezhetni: Nem szólók a tanácskozás alatti tárghyhoz, mint theologus; mert mint már egyszer kijelenteni szerencsém volt, e t. táblának tagjaiban törvényhozókat tisztelek ugyan, de nemes gyülekezetöket synodusnak nem tarthatom; vallási szempontból vévén tehát a fenforgó tárgyat egyszerűn oda nyilatkozom, hogy most is az egyházi rend többször kijelentett véleményéhez ragaszkodom. Szólók tisztán polgári törvényhozási szempontból. A vegyes házasságokból született gyermekek vallási neveléséről szoros jogi tekintetben mindig azt tartottam, hogy a polg. statushatalmát felülhaladja: itt csupán kényszerítőleg, parancsolólag föllépni, már csak azért is, mivel a két tanjaiban egymástól lényegesen különböző religiónak elvei érintkezésbe sőt összeültetésbe jövévén, 's ezen ellentétök miatt ki nem egyenlítettethetvén, a fenforgó kérdésben igazságos 's mindenkép kielégítő törvényt hozni emberileg lehetetlen, 's nem is született még oly büles kormány, melly ily törvényt alkotott; továbbá azért is, minthogy ily általános és kényszerítő polg. törvény csak l-ikiismeret-erőtetésre szolgálna. Innen önként kitévén, mi legyen a fenforgó k. leiratra nézve vélekedésem. Üdvözölöm t. i. azt annyiban, mennyiben határozottan oda nyilatkozik, miszerint parancsoló, kényszerítő és oly törvény alkotásához nem járul, melly vagy egyik vagy másik rész val. elveivel ellenkeznek és a lelkiismeret szabadságán sebet ejtene. Méltánylom még e leirat ama részét is, mellyben az e kérdés feletti intézkedést tökéletesen a házassaladó felek szabad egyezkedésére hagyja. Távol van tőlem mindazáltal, akár a leirat elveit általánosán 's minden kivétel nélkül elfogadni, akár különösen egyezkedések iránt benne foglalt mindent nézeteiben osztolni. Igyekezték némely szónokok több okkal megmutatni, mikép a kir. leiratban foglalt intézkedésnél sokkal czélszerűbb, sokkal üdvösb ama törv. javaslat, melly a vegyes házasságokból született gyermekeket mindenkör atyjok vallásában rendeli neveltetni, és melly e haza közgyűléseiből már két ízben legfelsőbb helyre fölvala terjesztve. De megvallom, hogy a felhozott okok engem nem győztek meg, sőt ha mellőzvévén ezen okok bővebb taglalását is, csupán a polgári statusoknak a fenforgó kérdés iránt hozott rendelkezést veszem figyelembe, lehetetlen meg nem győződnöm, hogy e polg. törvények által kifejtett közvélemény inkább a k. leiratban foglalt intézkedés, mint a t. követ urak által pártolt törv. javaslat mellett szól. Méltóztassanak a statusoknak e kérdésben hozott valamennyi végzésit áttekinteni, az első-től, melly a 17dik század közepén (1648) kötött vesztfáliai béke végrehajtásakor (1650) alkotott, egész az utolsóig, melly tudtommal a legközelebb lefolyt évben (1843.) a hessen-kasseli tartományban hozatni czéloztatott, de az uralkodó által helyben nem hagyatott 's alig fognak egykét rendelkezést előmutathatni, melyek által a házassaladók szabad egyezkedési joga tökéletesen ki lett volna zárva, a többi in-

Grisik, Elszterek, Rachelek, Donizettik, Mozartok 'sat. a baloldalon csupa grotesk ábrázolatok Coecik, Botarik, Guerrak 'smf., a hátalon politica: Lamartine, Guizot, Ledru-Rollin, Odillon Barrot. Peel; ágya felett egy sorban kedvencei: Shakespeare, Hugó Victor, Dumas, Artignes, Vermond, Ossian, Dante, Tasso, Strausz, de nem a muzsikus, hanem a másík — de nem is az uradalmi ispan — Garcia Viardott, Montenegro asszonyság. Espartero. A földön mindenik szegletben gipszfigura a legszabadabb helyzetekben, szoba közepén nagy fejtér asztal óriás tintatartóval, rajta elszörva az egész magyar irodalom; hat szék — mindenik más nemzetbeli termékekkel terhelve; a nagyszalonnán karos szalmaszék, mellyen egy évek ostorozta slafrokban fiatal barátunk naponta nyolcz órát ült, 's tudományokat evett, vagy pedig neve hallhatlanításán dolgozott. A visitetek délutáni 5 órakor fogadta 's ilyenkor oly tudományos zifferblatort rögtönzött, hogy apja is alig ismerté.

Megelégedvén a belső elrendezéssel külsőleg is kívánt hatni, legelőször a háznál kezdte reformjait, az ebédet három órára rendelte délután, a vacsora 11 órakor volt éjszaka; ő csak két órakor nyugvók le. A négylábu állatok redukáltattak, a lovakon 's szarvasmarhákön kívül csak egy vizsla hagyatott meg; a maoskák, mint turbatores silentii dicasterialis. mind száműzettek. Jolli — ily hívták a meglehetősen dressirozott angol vizslát — kinevezteték a tudományos foliantok őrzének, miért is szabad ideje csak akkor volt — ha a maestro maga szobájában működék — hány ember van Pesten, ki örömet cserélt volna Jollival állomást. — Kocsisában, kit Pestről hozott, meg akarván becsülni Fiala az

térvény, habár határozott szabályokat alkottak is, mégis az egyezkedési szabadságot épségben hagyta. Poroszországra történt hivatkozás, hol a törvény a vegyes házasságokból született gyermekeket atyjok vallásában rendeli neveltetni. E kérdés ott különféle stadiumokon ment keresztül 's hogy a régebbi idöket nem emlitem, 1750—1794-ig 2ik Fridrik azon rendelkezése divatozott, mely szerint a gyermekeknek atyjok, a nőneműeknek pedig anyjok vallását kelle követniük. Azonban, 1794-ben a közönséges polgári törv. könyv új kihirdetésekor a szabad egyezkedési jog a fenidézett rendelkezés mellett épségben tartatott 's ezen jogtul az újabb rendelkezés sem fosztá meg a házaseleket; mert habár a porosz kir. 1803-beli rendelkezésben az apai vallást tüze ki szabályul, mégis ugyanazon határozatában kinyilatkoztatá, hogy valaméddig a házások gyermekeik vallási neveltetése iránt egymás közt megegyeznek, öket e szándékuk végrehajtásában senki sem akadályozhatja. Egyébiránt nem is látom szükségesnek azon kérdés további fejtegetését; vajjon jogszerű-e azon javaslat, mely e tárgyra nézve a kir. leiratban foglaltatik? Hisz magok a t. RR. már ez országgyűlésen egyik vallási üzenetekben az egyezkedési jogot kétségbe nem hozták, mert nyilván kijelentették, hogy az olly kötéseknek, melyek jó lélekkel 's teljes szabad akaratallal keletkeznek, jogát a házaselektől elvonni nem akarják. Mellözvén tehát e kérdés feletti további fejtegetést, hátra van még, hogy némi aggodalmakat, melyek a kir. leirat egyes kifejezéseiben találatnak, szétesztelni ügyekezzen. B. követe aggodalmát jelenti ki a k. leirat azon tartalma fölött, melyben az egyezkedésekről mondatik, hogy azok meg- vagy nemtartását sem törvényes sem politikai uton követelni nem lehet. Ámbár én azt, mit a követ ur, felfogván e kérdés morális oldalát, következtetett, a leirat szavaiból világosan kihuzni nem tudom: megvallo mindazáltal egész őszinteséggel magam is, hogy az illyféle egyezkedések változtatási jogával a házaseleket nem kívánám felruházni, szemem előtt tartván mindenkor, hogy a házassági kötés és így a gyermekek vallási neveltetése iránti kötés is, már magánál a házasság természeténél fogva magasb rendeltetési levén, a többi tisztán polgári 's változás alá eshető szerződések sorába minden kivétel nélkül nem iktathatik. Másik aggodalmát a t. követ urnak, hogy t. i. e leirat az elsőtől eltérve, már nem a keresztyén hit különféle confessióiról, hanem religiókról, szól, azáltal reménylem megszüntetheti, ha azt mondom, hogy a második leirat teljes joggal 's méltán élhetett az inkább törvényes és diplomatikus religiói névvel. Z. megye követe azon esetre, ha e leiratban ajánlott intézkedés törvényre alakulna, nagyon tart a kath. egyháziak befolyásától. Erre tett ugyan már Sz. követe helyes megjegyzést, hogy ezen aggodalom áll a másik részről is, mely megjegyzéshez még azt adom: hogy ha csak a t. követ ur a keresztyén házasság-kötésből minden egyh. befolyást tökéletesen kizárni nem akar, engedjen az egyháznak legalább annyi befolyást, mikép az egyháziak a nálok keresztyén köteleességöknél fogva magokat jelentő házasságok, az anyaszentegyház által elejökbe szabott tisztök teljesítésére figyelmeztethessék. 'S felhívom a t. követ ur figyelmét a bajorországi, 1809-ben közhírré tett constitutióra, mely épen a fenforgó kérdés iránt tökéletes viszonyossággal rendelkezik, 's az egyházi eljáróknak nemcsak jogot ad a gyermekek vallási neveltetéséről netalan köztölt egyezkedés iránt kérdéstintezni a házasságkötéshez, hanem köteleességöké teszi egyszersmind arra felügyelni: vajjon az illy egyezkedési köteleességeknek a házások részről elég tételük-e vagy sem. Midőn pedig azon zólyomjegyei ple-

bánus, kire a t. követ ur hivatkozott, reversalis nélkül is hajlandónak ajánlkozik a vegyes házasság megáldására, mihelyt a felek csak szóval ugyan, de eskü mellett kötelezik magokat gyermekeiknek kath. hitbeni neveltetésére, e plébánus az által semmi újat nem ajánlott, hanem alkalmasint más országokban divatozó gyakorlatra tekintett, hol mint p. o. Olasz- és Franciaországban, ma is eskü alatt kötelezik magokat a vegyes vallású házaseleket azon föltételek pontos megtartására, melyeket az anyaszentegyház elejökbe szabott. Az anyaszentegyháznak t. i. csak az szándéka 's kívánata, hogy a vegyes házasságoknál a gyermekeknek kath. neveltetése biztosítottassék; a mód iránt, mely szerint történjék ezen biztosítás, különféle tartományokban különböznek a szokások. Így Erdélyben p. o. hol a reversalisok az 1791. 57. tozikk által eltöröltettek, nem reversalis, hanem szóbeli, bizonyos kellékekkel ellátott, ígért által szokott az illy biztosítás eszközlötteni. Az eskü létesítésében tulajdon példájokkal mentek elő hazánkban protestáns atyáinkfai, kik a 17dik század elején vegyes házasságot kötni kívánó katolikusainktól a prot. vallás érdekében „sub amissione fidei, honoris et humanitatis“ esküt szoktak kivenni. Végre nem látom elvét okát Z. követe azon aggodalmának, hogy ő fels. a kegy. k. leiratban kath. valáshoz szoros ragaszkodását nyilatkoztatja. Ha szabad volt a porosz statusnak 1831. határozottan és nyilván kijelenteni, hogy vegyes házasságokról szóló intézvényei egyenesen az ev. vallás terjesztésére 's pártfogására irányozták, szabad volt fels. Urunknak is kinyilatkoztatni, hogy ő a kath. religióhoz ragaszkodik, mely kijelentésben annál kevesbbé lehet a t. követnek találni aggodalmát, minél határozottabban 's nyomban a fenebbi kijelentés után azt mondja ő fels. mikép a lelkiismeret szabadságát 's a tökéletes viszonyosságot általában kívánja fentartani. Nem is volt szükség ezen kijelentés ellen, melyben t. i. ő felségének kath. valáshoz ragaszkodása foglaltatik, azon óvást tenni, (mit egy másik t. követ ur tett), hogy a magyar király egyedül Magyarország gyűlésein hozott törvények szerint kormányoztat. Ezen elv nem vonom kétségbe, hanem azt megjegyzem mégis, hogy a status köteleessége polgári törvénykezésnél a polgárok vallása elvei iránt méltó figyelemmel viseltetni. Bezárom előadásomat azon reményben, hogy ha velekedésem azoktól, kik a RR.ek vallási üzenetjökben foglaltatnak, netán eltérne is, azért T. megye követeinek vádjá nem fogna sujtani. Mert nem hihetem, hogy a t. követ ur beszéde utolján használt kifejezését (t. i. hogy nem katolikus az, ki a RR. vallási üzeneteit nem pártolja) más értelemben kívánja volna véteni, mint abban, mikép ő a különböző vallású polgárok közti egyenetlenségek 's nehézségek megszüntetését, a t. RR. vallási üzeneteikben foglalt mód által is vélte eszközölhetőnek; fel nem tehetem, hogy azokat, kik ugyanezen magas szándékot még más uton is vélik létesíthetőnek, olly felette terhes vádakkal akarta volna sujtani. A megyei követe által mind ezen két ülésben, mind a multban a kir. leirat és Sz. követe előadása ellen felhozott okoskodásokat egybefoglalva ezekben pontosíthatjuk össze: A hét millió kath. lakosok állított elgületlensége tekintetében nem a számra, hanem az igazságra kell tekinteni; habár a protestánsok képeznék is a többséget, az nem lenne különbség az ügy állásában, kifejejtette azonban Sz. megye követe ezen számból mindazokat, kik itt és az országban e tárgy fölött másképp gondolkodnak. Transitus kérdésével a jelent tenni összefüggésbe 's azért azokat összekötni nem lehet; itt gyermekekről, ott itélettel bíró

emberekről van szó. Ha a kormány a catholicismusban találja támaszát, ez olly körülmény, mely épen annál ovatossakká tegye a protestánsokat a jelen leirat elfogadásában. Azon protestánsok, kik 1796-ban ő felségéhez folyamodtak, nem fogták fel jól tulajdon érdekeiket. A protestánsok nem kevesbbé támaszai a trónnak mint a katolikusok, mert ök is minden időben fegyvert ragadtak annak védelmére, a közterheket szintugy viselik mint a katolikusok, noha a status egy fillért sem ad a protestánsok neveltetésére. Egy felekezettel keresni a trón támaszát a legrosszabb elv, mely teljes ellentétben áll a „Justitia regnorum fundamentum“ igazsággal. Ha a hét millió catholicus tekintetét érdemel, az öt millió nem-catholicus sem koldulhat kegyelmért ott, hol joga van igazságot követelni. Csak olly törvénnyel kell haza menni, mely kielégítő; inkább semmi törvényt, mint palliativ törvénnyel elvágni a tökéletes orvoslás útját, 's miután az hányatik a protestánsok szemére, hogy annál többet kérnek, minél több adatik nekik, egyszerre kell azt megadni, a mivel beelégedni lehet, hogy minden további követelésnek eleje vétessek. Mellékes törvények által lassankint segíni akarni, nem volna más, mint a gyógyszert tolvajuton hozni, miután a megsértés az országuton történt. A k. leirat nemcsak meg nem szüntetné a reversalisokat, hanem azokat épen mindkét félre terjesztené ki, 's az illy viszonyosság nem lenne más, mint az ármánykodás reciprocitása. Hogy a kormány nem akar jövedőre a protestáns gyermekek neveltetésébe avatkozni, ez szép jóslat, mely azonban már egyszernél többször megcsalt. Ha a jól nevelt protestáns nem fogja megengedni, hogy gyermeke más vallásban neveltessek, ezt szinte a jól nevelt katolikus is tenni fogja, 's így ezen erősségnek semmi nyomátéka. — Nemcsak vegyes, hanem tiszta házasságokban is meg kell engedni a szülőknek, hogy gyermekeiket szabadon neveljék, de azért a törvény rendelkezése fenálljon mind azokra nézve, kik eziránt megegyezni nem akarnának vagy nem tudnának. A vallásos viszáldások oka, szünni nem akaró harcra a hierarchiának, mely magát a törvényen kívül vagy felül helyezni kívánja; mit azonban a törvénynek zabolázni kell, másképp felbomlik a status. A hierarchia soha nem vitta volna ki szándékát, ha felülről gyamolást nem talált. Illy körülmények közt a hatalmas clebrissal a reciprocitás terén állani nem tenne egyebet, mint például Angliával egyenlő kereskedési tractatust kötni, mellynél mindig a gyengébb a vesztes. Teljesítse csak hiven a papság köteleességét, és visszaálland a kedélyek nyugalma; jó pap, jó nép; ne keressük az indifferentismusban a bajt, hanem az 1791: 26. toz. félremagyarázásában 's meg nem tartásában. Az igaztalanságot tovább tünni nem lehet, 's a nemzet nem volna méltó segedelemre, ha jogot koldulna. A k. leiratban foglalt eszméket e tábla küzdötte ki tizenkét évi harcban; de azok alkalmazását ott híjában keressük, 's egész szerkezetéből egyházi személyek befolyása világlik ki. — Igaz hogy a vegyes házasságok európai kérdés, de a mi állásunk itt is, mint annyi más kérdésnél, sajátságos. — Csak három nemzet intézkedett Európában alkotványilag a vallás felett, Anglia, Svédhon és Magyarország; a többinél uralkodó akarát 's kötött concordatumok határozzák a vallásos felekezetek állását. Nálunk a békekötések szintolly diplomatikai erővel bírnak mint a lae 9us, itt tehát ő fels. önállóság rendelkezhetett volna 's valamint a porosz király ereje önértében végzésit úgy intézte, hogy népe többségének

átuszt nyolcz iskolát — a cselédek között ukaszt bocsátott ki, mely szerint mindenike tartozott Pestát urzni. miert ennek köteleességévé tételük költönk szobaleányát francziául megtanítani — evvel érthetlen nyelven kívánván társalogni a lyricus — a kocsis miután Pesten egy pensionált franczia tiszténél volt szolgálásban magnifiqué beszélt francziául 's így Karolina félev alatt tökéletesen birta e nyelvet. — Az udvar közepén roppant bádóglampa álltatott fel, melyben éjszaka repceolaj világolt. — Maradandó emléke költönk pallérozottságának.

Estve a legelőről hazatérő barmok rekedt hangu kolompolása egypárszor lerántotta harmadik egéből — miert is a helység-háznál rögtön academiát rendezett, maga szavalt — isten bocsássa meg bűneit — először életében teuton nyelven — a bejött hét váltó forintból apró csengők vétele határozottat el — 's a kolompok legott cassáltak.

Vasárnap, — mint istenfő keresztyén — egyházbba menvén Fiala, jó hallásának feláldozásával hallgathatá végig a fülsértő chorusi zenét, a trombiták, clarinetok harsogása kellemetlenül hatott költönk gyengéd idegzetére, miert is ezek számkivetésével 's eladásával — a falu csekély segedelmével, fagott, hautbois, euphonion 's hegedük vétele rendeltetett el. 's miután illőleg kiképzett violino-játszó egész vármegyében nem találtott, vasárnap 's ünneppapokon elevatio alatt literatorunk játszott solo a hegedűn; — olly kellemmel 's ügyességgel hogy a helybeli számvevő legutabbi lánya még az évben apáca lett.

Literatorunk mindent kedvelt, mi a művészet sphaerájába tartozott, de a dilettansokat soha ki nem álbatta — a

színházi mutatóványoknak azonban szenvedélyes barátja lévén eltölte a helységben állandó színészet létrehozását, mi végre hat ügyesebb fiatal ember, négy leány 's két asszony egy Pesten fizetett regény jövedelméből Szathmárra deportáltatott tanítással végelt egy hónapra, a nevezetes 's akkoriban igen nagy szerencsével működő Cseke urhoz, ki a tanítási költségeket a költő iránti borzasztó sympathiából a falunak ajándékozta. Egy félev mulva már működének Thalia fiókpapjai, a két pisztolyt adták legelőször — de tudja az isten mi okból a sváboknak nem tetszett. A költő felsőbányára rándulván, a helybeli jegyző indítványára Schakespeare Hamlet-jét adták Hanz Laiti jutalmául, Fiala épen este jöven haza, már a darab adatását meg nem akadályozhatta. — Hamletet valami Rotuj Jirgl, Opheliát pedig bizonyos Válik Helen olly iszonyún adták, hogy literatorunk más nap nervousába esett 's két egész hónapig feküdt — különben is a publicum nem lévén még kellőleg kiművelve, a darabot unalommal nézte, miert is azután kizárólag a szokott katoná, képzisztoly, országgyűlési szállás adtak de olly közönség előtt, hol többnyire a helybeli harangozó volt a honoratior.

A naponkint fejlődő civilisatio operát igényelt — mint hogy azonban a falu e részben segélylél csak rendkívüli maga megszorításával szolgálhatott volna, addig is míg több egyének kellően kiképezthetőnek, az egyházi passio személyzete használtatott fel — mint igen érdekes vendég néhanéha a költő kocsisa jelenkezvén — ki a művészetnek ez ágában is kiművelte magát Pesten.

A halott elrendezése sokkal nagyobb szerencsével sikerült, 12 lányka, mind a legszebbek, legkarcsúbbak 's leg-

magasabbak a faluban, a helybeli felügyelő magán költségén szinte Szathmárra küldettek, hol egy egész évig tanultak táncolni olly mestertől, ki hat évig volt udvari balettmestere az orosz czárnak mikint azt a nemes tanácsnak Schwartz auf Weiss be is bizonyította. Megérkezvén a leányok közlelkességgel fogadtattak, a költő látván szent eszméinek 's magas gondolatainak megtestesülését egyik ájulásból a másikba esett, pennát ragadott 's egy balettel irt olly czim alatt „Egy énekesnőnek az igazgató szerelme általi primadonnája“ hétfőn adatott szeptember 20án olly hatással, hogy senki sem akart robotba menni 's a még következtető dézmákat az egész falu solenniter megtagadta, — lön harc és háború, a költőt a helybeli főtiszt perbe idéztette 's ha véletlenül ugyanazon főtiszt a literator jurisdictiója alatt működő egyik karsu táncosnővel másnap meg nem szökök — talán be is csipték volna. A paraszok közül 12ten mint turbatores securitatis megbotoztattak, — a balett egy hétre letiltatott, — 's később is csak Fiala közbejárultával adaték bizonyos Kakanda Agnes nevű táncos-lányka jutalmául, ki cigány születésű volt 's a téglaszínből jött be vendégszerepekre. — Szép volt e barna houri fekete szemével 's ha gömbölyű lábszárait 's picziny lábaeskait mozgásba hozta, literatorunk feledé állását, felrohant a játék-helyre, esőket nyomott a lányka szájára 's tulajdon kezeivel nyújtá át a koszorút. Elbájoslt Kakanda még az öregeket is — a bíró egyszer iszonyú költői érzelmeitől ostromoltatva palam et publice ordított fel: „Szép, gyönyörű mint a zölderdő.“ (Folytatása jövő számban.)

kedves legyen: úgy koronás urunk is a magyar nemzet többségének kívánatát méltó figyelembe fogja venni. A magyar nemzetben semmi anarchiai szellem nincs, s azt inkább azon egyeseknél tehetni fel, kik a kedélyek nyugalmát igyekeznek megzavarni. Ezekben pontosulnak össze a k. leirat és Sz. megye követe beszéde ellen felhozott ellenvetések, melyeket a recriminációk és személyes kikérelések hosszú sora kísért. A megtámadott követ erőteljesen de mérsékkel válaszolt. A hallott phrasistokat, declamatiókat, költői képeket, mint sem a jelen helyre sem a tárgyhöz nem illőket, komoly feleletre méltóknak nem ítélvén, némelly személyes vádakát visszautasított v. visszatört. Kormány emberének vallotta magát, hol az a törvények ösvényén áll; e helyütt azonban ő kirekesztőleg Sz. megye képviselője 's küldöji utasításának hű teljesítője; mint ilyen, nem pedig mint protestans szólt a szőnyegen forgó tárgyhöz, 's azért megtámadásokat 's gyanúsításokat nem érhetnek az elterő véleményét, a nélkül hogy gyanúsításokra ne fakadnának. A nemzetet már reményeiben megtörték; a sok kezdetnek, az óriási terveknek sehol sincs eredvényök, csak üres declamatio 's más véleményük lealacsonyítása. Hát egy szó se emelkedjék azon k. leirat mellett, melynek üdvös elveit kétségbe vonni nem lehet? 's miután a tanácskozások első napján azt világi 's papi hangok kárhözhaták, annak jó oldalait kiemelni oly szörnyű bűn-e, hogy az ellen tüzzel vasal kikelni köteleesség? Megtámadott vallási buzgóságát a szónok erőteljesen, önértőleg 's megilletődött hangon védelmezé. Szónok is jobban szeretné, ha fels. Urunk a protestantismus homlokán állana, de miután ez így nincs, aligha a jámbor ohajtások megváltoztatandják a világot. Szónok károsnak tartja félrevetni a k. leiratot, mert ez eredvényre nem vezet, ő pedig eredvényt kíván. Ő is hálát rebegve a mindenhatóknak letérdeplend a ledöntött választófal romjain, de nem kegyelmért, hanem törvényért. Ő közelítő lépést akar, mint szinte P. megye rendei is ezt adták követeiknek pótló utasításul; 's így ha tévedett, legalább jó társaságban botlott. Az ostromlott várnak leggyengébb oldalán rést akart törni a szónok; de ha mások azt általános ostrom által vélik bevehetőnek, ám lássák, az eredvény megmutatandja, kinek volt igazsága. Sz. m. követének ezen, valamint előbbi nézeteit több szónok élénkül pártolá, de emelkedtek a homlok-egyesen ellenkező véleményeket megegyeztető szövegek is, leginkább a végzéshez vezető, mely B. megyének vitakozásokat megnyitó nézetei szerint hozott. Fel szólítván B. követe, hogy indítványát még egyszer adja elő, ő ezt illy módon tevő: A mennyiben ő fels. mart. 25ki k. választában azt nyilatkozta, hogy a vegyes házasságból a születendő gyermekek nevelésére nézve semmi parancsoló törvényben nem egyezik meg, hanem az eziránti egyezkedést szülők szabad akaratjára hagyja, de ha valamelyik fél tett ígéretét megszegi, azt sem törvényes sem politikai uton ígérete teljesítésére szorítani ne lehessen. Ezt el nem fogadjuk; hanem mennyire a leiratban a lelkiismeret szabadsága 's a kölcsönöség elve általános ki van fejezve, 's felszólítottunk, hogy ezekre alapsuk felterjesztendő törvényjavaslatainkat, ezt megköszönjük 's örvendünk neki. De mivel ezen elvek alkalmazása a felterjesztett 24 pontba már tétleg beleszórt, melyekben semmi változást nem tehetünk: kérjük ő fels. hogy ezeket minél előbb kir. jóváhagyása által szentesítse. Ezekon kívül még több pont levén hátra, melyek iránt a m. orsz. gyűlésen még egyezés nem történt, az e körüli tractatusokat haladék nélkül megkezdendjük 's a fenn említett két leirati elvre alapítandjuk. A mennyiben végre felszólítottunk, hogy nemcsak ezt, hanem még másokat is basására alapítva terjesztjük fel, ennek is minél előbb meg fogunk felelni. — Az ellenkező véleményeket megegyeztetni 's a tanácskozásokat eredményhez vezetni leginkább két szónok igyekezett. Az első, S. megye követe, így adá elő ebeli nézeteit: Minden tárgy feletti tanácskozásnak vannak bizonyos stadiumai, melyeket összezávni vagy csak figyelem nélkül hagyni a sikerre nézve nem kis fontosságú; és valamint a felnőtt fának kezelése egészen különböző attól, mellyel a gyenge csemetét ápoljuk, ugyszint, hogy e tíz évet haladó vallási tanácskozásnak sikere legyen, máskint kell abban eljárni ma, mint járnia kelle az 1831ki országgyűlésnek, melly még minden biztos remény, de csak kilátás nélkül is indította meg a kérdést; és ha Bihar érd. követével akkor többen hevesebb beszédekben panaszos részvételt szóltak fel e tárgyban, melynek előbb részvétet, aztán pártolókat kelle szerezni, az igen a maga helyén lehetett, míg ma, midőn vallási viszonyainknak igazságos rendezése iránt csak közös kívánatot, csak egyesült akaratot szemlélünk. Még ma is némi büszkeséggel emlékezem az 1832ki országgyűlésre, mellyen a protestansok sérelmeit leginkább cath. követei pártolák, sőt az 1830 országgyűlésen, midőn a protestansoknak Horvátországbai bevétel tárgyalatott, e kérdésben csupán cath. követei szónokoltak, és a protestans követei kétesen reményelve, majdnem unszolva bocsátották ügyök elintézését egy még is-

meretlen terrenumra, többet várva ugyanis a fejedelemtől mint az országgyűléstől. Milly máskint állnak e dolgok ma. Protestans atyánkfiai nem szorulnak többé pártolásunkra; ők erősödve önigazságukban, leginkább pedig a megyék példátlan többségétől támogatva, követelve állnak fel 's azon egyenlőséget igénylik, melyre e honnak polgárai egyformán hivatják. Világos e szerint előttem, mikint a felhívó hevült és hevitő szónoklatok ideje e kérdés körül is lépés, és nem az elvek figyeltatása, hanem eredmény és csak eredmény az, mit a haza tőlünk e részben is méltán vár. Eredményre pedig minket sem a vallás és status közötti viszonyok teoriájának fejtegetése, sem a cath. clerusnak folytonos és szüntelen nélküli ostromlása, sem a felebaráti szeretetnek oly viszás alkalmazása, melly szerint embertársink vétkeiért nem bocsánatot, hanem bocsátást kérünk az egek uratól, mindez bizony eredményhez vezetni nem fog. A vallásos ügy jelen stadiumán, mint az ma áll, eredményre van szükség; törvényre, melly megnyugtassa a külön vallásukat, melly meggátoljon minden botrányt, melyre sokféle visszaélések a vallás dolgában okul szolgáltak: ezt kívánja tőlünk az összes nemzet, a catholikus úgy mint protestans és óhitű nép, 's illy törvények alkotása iránti reményemet a két királyi válasz igen megerősítette; mondom a kettő, mert én egyiket a másiktól elválasztani, annál kevésbé ellentétbe tenni nem akarom, nem akarhatom; és kivált az első különösen megragadom, mert ez foglalja magában azon két elvet, melyeket egyedül és általánosan adtak nekem küldőim utasításul, t. i. a lelkiismeret szabadságát és a kölcsönöséget. E két elvre nézve tehát a fejedelmi szót és megegyezést bírjuk, és én ezt küldőim nevében hálás köszönettel fogadom. Szó lehet köztünk tehát csak ezen két nagy elv alkalmazásáról, 's kérem a t. Rendeket, hogy mind izenetekben mind felírásukban e két elvet elfogadottnak méltóztassanak kijelenteni; az alkalmazásra pedig azt jegyezni meg: „mikint a kölcsönöség elve szükségkép huzza maga után mindazon 21 törvényponthelyben hagyását, melyeket még a mult törvényhozás ő Fels. elibe terjesztett, e mostani pedig ismételve sürgölt; a másik, szinte a kir. választásban kimondott elvnek pedig tökéletes alkalmazását a transitus kérdésében szinte kifejtették a Rendek, és már most a m. é. resolutio után nem is kélik, hogy abban mind a m. FÖRR., mind pedig ő Felsége bele fognak egyezni. A mi pedig a resolutio egyéb részeit illeti, a szülők szabad rendelkezését t. i. gyermekeiknek akármely bevett vallásbani nevelése iránt, és egy általános, e részben szabályul szolgáló törvény alkotására nézve, mik felett a két k. válasz ellentétben látszik lenni, én azt jegyezni meg: „mikint e tábla a szülőknek azon jogát, melly szerint gyermekeiket vallásilag is legjobb meggyőződésük szerint neveltessek, kétségbe vonni vagy legkevesebb is megszorítani nem kívánja, 's mihelyt a fenemlített 21 és az átmenet iránt javasolt újabb törvényzikk k. helyeslést nyerend, annak törvénybeni kimondását is ohajlja; addig azonban, míg az illy rendelkezésbe az eddigi sérelmes szokásnál fogva egy harmadiknak is van, még pedig követelő beszólása: addig illy rendelkezést, mint nem független, és mint nem kölcsönös igazságot, nem helyeslehet, és addig kénytelen vagyok inkább ez általános törvény szabályhoz, mellyben a viszonyosság elve legalább tisztán kifejeztetik, ragaszkodni, míg ha a fenemlített törvények legfelsőbb helyben hagyást nyernek, ezen szabályt csak azon esetekre lesz szükség alkalmazni, melyekben a szülők egymás közt gyermekeik nevelése fölött meg nem egyeznek. A freimaurerek mottoja: „in silentio securitas; én azt e kérdésnek mai körülményben alkalmazom. Az igazság, ha kifejtve, megismerve áll, életbe léptetésére nem szükség fegyvereket használni, nem ügyködő szöszölőkat: annak egyszerű, szelid, egész méltósággal követelése leginkább biztosítja a sikert, mellyet a migos Főrendek hozzájárulása mellett, kormányunk bölcseségétől 's fejedelmi atyáskodó szívetől küldőim nevében ennyi évek lepergése után kérek 's remények is. — Nyomban Cs. megye követe, miután a k. leirat ellen felhozott okoknak nagyobb részében megegyezett volna, azon jót sem veszté szem elől, mit annak tartalmából az ügyre nézve a leirattól kihuzni lehet. Ezen legújabb leirat az elsőből sokban lényegesen eltér, jelesen abban, hogy míg az első azt rendeli, hogy e kérdéseket törv. intézze el, ez utóbbi minden kényszerítő törvényt eltávolít; azonban mihelyt a status a vallás belsejébe avatkozott, elhatározó törvényről gondoskodni kell, mert számos esetek lehetnek, hol a leirat elvei szerint a gyermekek semmi vallásbani nevelést nem nyernének; ki kell tehát a felírásban mondani, hogy kényszerítő törvény nélkül vallásatlanságban nőnének fel sok vegyes házasságok magzatjai, a szülőknek pedig házi béke 's egyetértés helyett végtelen harc idéztetnek elő. Azonban az idő el nem veszett, melly e tárgyra fordított, mert a közvélemény nyilatkozásának ez alkalommal is leendő üdvös következtetése, valamint máskor is voltak. A felség a kath. valláshoz hű ragaszkodásait erősítvén, olly intézkedést javasol, melly mellett még a kath. szülők is protestans vallásbani nevelhetik gyermekeiket. Ezáltal kimondja apostoli királyunk, hogy a kath. clerus által eddig felhozati szo-

kott erősség, mikép az anyaszentegyház tanja legalább a vegyes házasságban nemzeti gyermekek egy részét a kath. vallásban neveltetni rendeli, nem kath. vallásos principium, mert ő felsége, mint apostoli király, semmi kath. elvet megsérteni nem fogna. A másik üdvös következtetése e k. leiratnak az, hogy ezentúl a reversalisokból eredett követeléseknek már semmiféle sikerök nem lesz, mert a k. leirat szavaira támaszkodva — habár a jelen országgyűlés e tárgyban semmi törvényt ki nem vna — nem lesz törvényhatóság, melly a reversalisok következtében hozott ítéletet végrehajtana. Ezáltal tehát a reversalisokból eredett 's eredendő minden törvénytelenség önmagában megszűnt, mert azoknak hatását már semmi törvényhatóság nem foganatosítandja. Eddig is vallásos sérelmeink főoka mingyengeségünkben keresendő; mert ha a törvényhatóságok minden előfordult sérelem mellett szüntelenül felírnak, az üldözött protestans papokat ótalmuk alá veszik, a transitus kérdése már rég megszűnt volna. 'S miután a kir. leiratot mindaddig, míg a szabad átmenetel kérdése e tábla nézetei szerint el nem döntetik, elfogadni nem lehet, ennek végképeni elhatározását mindenekelőtt eszközölni kell. Le kell továbbá mondani azon ferde felfogásról, mintha a vallásos sérelem a protestansok sérelme volna, mert az az egész nemzet sérelme, 's épen ezért a kormány böles ítéletétől várja, hogy fõgondját arra fordítandja, nehogy tovább is vallásbani viszálykodások düljék e nemzet kebelét ezen kritikus időkben, melyekben a bekövetkező viharok ellenében, de már a reform korszaka tekintetében is, az egész nemzetnek mint a falnak 's egy emberként állania kellend.

(Május 20-án tartott CXCI. kerületi ülés részlete s leírása. Tárgy: válasza a m. FÖRRnek a t. KK és RRhez a vallásbani súlyoknak és nehézségeknek a mult országgyűléséről fentartott pontjai tárgyában közölt izenetekre.) Az elnökség bemutatta báró Gramon Ferenc honosodás iránti kérelmét, és Kecskemét városának folyamodását. Mint rendesen, most is vitába bocsátottak a RR, némellyek mindjárt felolvastatni kívánták, mások pedig olvasatlanul adták volna át a választmányának. A behozott rendszert azonban megváltoztatni nem akarván a RR., egyszersmind aggodalmukat nyilvánították, — miután már a petíciókkal foglalkozó választmányhoz annyi folyamodás utasított, hogy eddig egyetlenegy tárgyban sem tett jelentést. Erre az érdekelt választmány jegyzője megnyugtatóan a RRnek előadta, miszerint ne gondolnák, hogy az reá bízott köteleseggel hanyagul kezelné, hanem úgy vélekedett, minthogy a honosodást érdeklő folyamodások közül sürgősen egyetlen egy sincs, szokás szerint az országgyűlés végén, mikor ezen tárgy fel fog vétetni egyszerre; a többi pedig szinte sérelmi munkálata beadásával Kecskemét városának ezen folyamodásával együtt, melly a kerületek 's községek rendezésével fog felvéteni, mutatandja be. E kijelentésben megnyugodván a RR., Kecskemét városának folyamodását a községek elrendezésekor fogják felvenni, a másik átadott a petitionalis választmányának. — Olvastatván a FÖRR. válasza, az 16 pontra, vagy is a vegyes házasságokból születendő gyermekek vallásos neveléséről szóló kötelezésére nézve, a RR. Z. m. követének indítványára törvényjavaslathoz tovább is ragaszkodtak. Z. megye követének beszéde imez: A természetnek azon örökös törvénye, melly szerint az elvetett magnak csirázni, nőni, megóvatni kellek, a status életében is hasonló eredménynyel működven, midőn a t. RRnek a vallás tárgyában ez országgyűlésen kelt első izenete a m. FÖRRhez átküldött, erősen hittem, hogy ezen tárgy — valahára már a kívánt szerencsés eredményt szüendő — végéhez közelget. Hittem pedig azért, mert a rég elvetett mag hosszú évek sora után reményteljes növényt hajtott, 's a növény csakugyan már megért; hittem tovább azért, mert a vallás dolga már több országgyűlés alatt ollyannyira megvitattott, hogy az már tökéletesen kifejtetvén, azon stadiumát érte el, hol a tárgy felett, ellene és mellette új okokat előhozni többé alig lehet: hittem végtére azért, mert ha a parlamentararis eljárásnak főkelléke a különböző vélemények egymáshoz közeledése, a két tábla a vallás tárgya felett igen különböző nézeteinek egymáshoz simulását, tekintvén hazánk külső de főleg belső viszonyait, legszükségesebb 's okvetlen történni kellő parlamentararis lépésnek tartottam, ha egyébkint ezen tárgyat, melly a jelen kor tennivalói sorába tartozik, az utókornak, ki tudja millyen eredményű működésére bízni nem akarjuk. 'S azért a vallás tárgyának a Főrendek által lett olly kimerítő megfejtése, az e részbeni javítások szükségének olly világos bebizonyítása után méltán lehetett reményleni, hogy a migos Főrendek a szőnyegre kerülő ügynek fontosságától 's igazságos voltától meggyőződve, a t. RRnek izenetét elfogadandják. Azonban, valamint már több ízben, úgy most is csatlakoztunk reményeinkben, mert a m. FÖRR. felolvasott izenetéből azt látom, hogy nem járulván a t. RR. véleményéhez, nem figyelmezték a vallásos viszálykodások megszüntetéséből eredhető kedvezmények és zavaroknak egy részről örvendetes, más részről gyászos következményeire; nem méltányolt-

ták eléggé a historia tanúsította azon igazságot, hogy a vallások közti egyensúly hiánya okozta ingerültséget az időre bízni nem tanácsos; nem néztek a század kárpitján túl, mely ha szellőztetik, láthatók a jövő kornak örömdus reményei, de marczona rémképei is, 's előttünk áll mindaz, mit a jövő kortól reményleni, de egyszersmind az is, mitől rettegnünk kell. Nem járulván a m. FÖRR. a t. RR. véleményéhez, az elvetett mag dusan megtermelt ugyan 's megtermelt azon magból, melyet tíz év előtt ezen táblának most is működésében itt tündöklő közösen szeretett és tisztelt velője vetett el. A vetés dusan megtermelt, megért, a hős vető megöszült; de eddig még nem arathatott, mert az aratók az aratásra nézve egyet nem értvén, eloszlik a közérő 's az aratás elmarad; elmarad pedig leginkább azért, mert azok, kik e földön szedik a termések tizedét, nem elégedvén meg azzal, még a szentföldön e szent magból termelt ezen szent termésből is követelik a lelkek tizedét. 'S ime ez főoka annak, hogy a m. FÖRR. a t. RR. véleményéhez nem járulván, ezen tárgy itt ismét szőnyegre került. Itt lévén a m. FÖRRnek a vallástárgyában költ választzenetük, engedjék a t. RR., hogy annak egyes pontjai 's annak sorozata szerint, mindenekelőtt a reversalisok felett szólhassanak. Nem czélom mindazon okokat elősorolni, melyek a reversalisok ellen felhozhatnának, mert ezek már több ízben előhozattak; csak vázlat gyanánt kívánom azt megemlíteni, hogy a reversalisok olly kötelezések, melyek I. természetelleniek, II. törvényelleniek és III. a status érdekeivel ellenkezők. Természetelleniek, mert ha a protestans meggyőződésből ad reversalist, a maga vallását tartja rosznak, 's ha ezt rosznak ismeri, megfoghatatlan, hogy a protestansoknál az átmenetel szabad és korlátlan levén, maga nem tér át a kath. vallásra; ha pedig maga vallását jobbnak tartja a kath. vallásnál, szabad akarattól 's tiszta szándékból reversalist nem adhatott, mert ezen esetben ismét megfoghatatlan, mikép kívánhatja gyermekét azon vallásban neveltetni, melyet ő rosznak tart, 's azért mivel rosznak tartja, azt nem is követi. Ebből világosan az következik, hogy a reversalisok nemcsak többnyire, de tán nem hibáznám, ha azt állitanám, hogy mindig nem a jegyesek önkényes akarattól, hanem a házassági szerződésen kívül álló egy harmadik félnek, t. i. az egyháznak kívánsága következtében adatnak ki. A házassági szerződés pedig csak a jegyesek feltételein alapulhat, 's így a szerződésen kívül álló egy harmadik fél magára a házassági szerződésre nézve a jegyesnek feltételeket nem szabhat. Példát nem tudok, hol a ki adott reversalisok meg nem tartása esetében, azoknak fogantatását azon fél kívánta volna, melynek részére a reversalis kiadott, hanem annak sikerését mindig a házassági szerződésen kívül álló egy harmadik fél, t. i. az egyház követelte. II. Törvényelleniek a reversalisok, mert azok nemcsak hogy a törvényben nem gyökereznek, de sőt inkább a békekötések 's az ezeken alapult törvények értelme 's szelleme ellen követeltek. Nem törvényes polgári szerződések, mert bennök azon kellékek hiányoznak, melyek minden szerződésnél okvetetlen megkívántatók, a lélek sem tárgy, sem dolog, sem vállalat nem lévén, szerződésnek 's alknak tárgya nem lehet. Nem privat szerződések, mert a privat szerződés valamint a felek kölcsönös megegyezésével kötöttet, úgy viszont fel is oldoztathatik. Törvénytelenek továbbá a reversalisok azért, mert miadig némi morális erővel csikartatnak ki. Ezt maga az egyházi rend kétségbe nem hozhatja, mert a vegyes házasságok tárgyában költ pápai breve világosan azt mondja, hogy a vegyes házasságoknál az illető lelkész minden módon igyekezzék a protestans völegényt reversalis kiadására szorítani, 's ha ez nem sikerülne, tagadja meg a jegyesektől az áldást 's az egyházi szertartásokat. Ezt csakugyan senki sem fogja tagadni, hogy az ekép szerzett reversalisok, mint morális erővel kötött szerződés, maga természeténél fogva érvénytelen, ezt nemcsak törvényeink, hanem kir. resolútiók is el ismerik. III. Nem felelnek meg a reversalisok a status érdekeinek, mert azok a békét, csendet, a polgárok lelki nyugalalmát 's több házasságok szerencsését felbolygatják, 's erősen meg vagyok győződve, hogy mig azok meg nem szűntnek, a felbolygatott lelki nyugalom helyre nem fog állani: már pedig a status fő czélja 's fő érdeke az, mellőzni, megszüntetni mind azt, mi a közcsendet, békét 's főleg a polgárok lelki nyugalalmát veszélyezteti. Nem lehet itt a reversalisok támogatásul a dogmára hivatkozni, mert dogma erkölcsstelen tettet nem pártolhat. A mlgos FÖRR. a reversalisokat jövendőre érvényteleneknek, a multra nézve azonban érvényeseknek nyilvánítja. Ebben én a legszembeütőbb ellenmondást látom; mert ha a reversalisok azért, mivel törvénytelenek, jövendőre megszüntetnek: azokat ugyanazon oknál fogva, a multra nézve is meg kell szüntetni, mert nem lehet valamit roszallani, 's azt egyszersmind helyeselni is. Tudom ugyan, hogy a mlgos FÖRR. a reversalisokat az 1790/1 26: t. cz. azon szavainál fogva, 'sequi possint' védelmezik, de én úgy vagyok meggyőződve, hogy a possint szóból a reversalisokat következtetés 's magának a 26 t. cz. megsértése nélkül következtetni nem lehet, mert ha a possint oda magyaráztatik, hogy reversalisokat követelni szabad, akkor a

reversalisoknak a possint szó melletti követelhetése által önmaga a 26: t. cz. akadályoztatná a vegyes házasságokat, holott az a vegyes házasságok akadályozását szorosán tiltja, a 26 t. cz. ról pedig feltenni nem lehet, hogy azt, a mit meg alapított, megis akarta volna rontani. Továbbá azon elvből indulnak ki a m. FÖRR., hogy ha reversalisok törvény által megszüntetnek, még is multra nézve nem semmisíthetnek meg, mert a törvénynek visszaható ereje nem lehet. Ezen állítás azonban meg nem áll, mert a reversalisok törvényesek soha sem voltak, azok ellen a törvényhatóságok 's az egész protestantus status mindig repraesentáltak, de még az országgyűlések is sérelmeseknek ismerték azokat. Midőn tehát a hozandó törvény a reversalisok érvénytelenségét kimondaná, azoknak törvénytelen voltát egyszersmind elismeri, 's ha a reversalisok törvénytelenek, akkor azoknak érvénytelensége csak úgy áll jövendőre mint a multra. De ha a reversalisok a törvényben gyökereznek is, még akkor is azokat káros következtetésük miatt meg lehetne, de meg is kellene szüntetni. Hiszen azon törvények, melyek a közjóra káros hatással vannak, új és jobb, az idő szelleméhez alkalmaztatott törvényekkel cseréltenek föl. Hazánk constitutionalis kertjében századok óta különös pietással 's buzgó szorgalommal ápolgatott az ősiség mimóza virága, 's ime a nemzet kertészei most ki akarják irtani ezen virágot csak azért, mert a nemzet constitutionalis kertjébe többé nem illik. Az adónak egykori „noli me tangere“ kérdésre már lassan készül a felelet; ime apródonként így küszöböltetik ki a rosz, 's így cseréltenek fel az elidősült törvények jobb, 's korszerűbb törvényekkel; mert a constitutionalis életnek illettő lelke azon működés, mely szerint a roszból jó, a jóból jobb készül, 's boldog azon status, mely e részbeni törekedésében soha sem nyugszik. Mindezeknél fogva a méltóságos FÖRR. izenetében egyetlen egy okot sem találok, mely a reversalisoknak a multra való érvényessége mellett alaposan fel hozhatott; ellenben pedig a t. RRnek ezen virágot csak azért, mert a nemzet constitutionalis kertjéből is megzafolyva koránsem látván, a mlgos FÖRendeket a felhozott okoknál fogva ujonan kívánom felszólítani, hogy a reversalisoknak törvénytelenségét a multra nézve is el ismeri méltóztassanak. — Miután erre egy másik megye követe a m. FÖRR. viszonizetének okoskodásait taglás alá vette, jelesen azon különbségre figyelmeztetett volna, mely magában az 1786ki leiratban azon reversalisokra nézve tételt, melyek az 1784ki oct. 1je után adattak ki; a viszonizetben pedig felhozott azon vádák, mintha a RR. magok ismerték volna el a reversalisok törvényességét, valótlanak 's a törvényhozás méltóságával össze nem férő eljárásnak nevezte volna: még némely rövidebb előadások után a t. KK. felkiáltás által előbbeni nézeteiknél megmaradtak. (Vége köv.) —

#### Megyei közlések.

§ Nyitraiából. Május 20dikán. — Legközelebbi mult közgyűlési határozatunk következtében ma első alispánunk elnökle alatt fuladásig tömött megyeteremünkben rendezvüli közgyűlés tartatott. Az elnök üdvözlő beszéde után hangos éljenek közt felolvasatott mlgu főispánunknak június 10kén tartandó tiszújításunk tárgyozó levele. 'S voltaképesen ez gyűlésünk eredménye; mert további hat órai vitaközös után végzésül: hogy máskor határozunk. Keserű fájdalom foglalja el keblünket, éreze a kórkívánatot, 's látva, mily kevesen hallgatnak a nemzet intőszavára. Előttünk a teendő halmaza, 's a drága időt még tanácskozó termünkben is aljas czivakodásokra vesztegetjük! Felolvasatván a főispáni levél, legelső R... ky ügyvéd ur szólalt fel, 's velős beszédeben mind saját tapasztalata, mind pedig hiteles adatok nyomán figyelmeztet a RReket a nemesség összeírásával foglalkozó küldöttségek munkálatának hiányára, hogy t. i. sokan ősi jogaik sérelmével elmellőztettek, mig mások — pedig nemtelene — csupán azért, mivel a mult tiszújításakor hibából a szavazók sorába foglaltattak, jelenleg is választói joggal ruháztattak fel. Miért is egy középponti választmány délutáni három óra tájban elfogadtott, úgy mindazáltal, hogy a sérelmekről ugyan teljes szigorral intézkedjék, de a küldöttségi munkálatok felett ne bíráskodjék! Az illy drága időn vásárolt középponti választmány, mielőtt életbe léphetett volna, megsemmisült; elnökünk t. i. a kérdéses választmány elnökévé ujjalag a többség ellenére egy maradjunk-pártbeli egyént nevezett ki, mire ismét hatalmas „nem kell, nem kell“ döngött. Erre az elnök székét elhagyá a teremről távozó, de ellenállókra, vagy is marasztalókra talált, 's a forróbb ölegetésektől — melyeknek zekéje is ropogva engedett — megijedvén, jelt adatott a hadfogadó előtt már reggeli 8 óráról fegyverben álló katonaságnak, 's pár percz múlva a lovasok a megyeház előtti tért, a gyalogok pedig a lépesőzetet foglalák el. A RRek a teremről távozott elnököt a gyűlés további folytatására küldöttségül fölkérék, a küldöttségnek sikernélküli visszatérével az elnöki szék elfoglalására helyettes másodalispánunkat is felszólították, de felszólításunknak első alispánunk jelenlétében — miként ő maga nyilvánítja — nem hódolhat, 's ezzel a katonasággal együtt szépen haza ballagtunk. —

§ Sárosból. Eperjes maj. 24. Évnegyedes közgyűlésünket, k. tanácsos első alispán ur f. hó 20án nyitotta meg. A kisebb gyűlések jegyzőkönyve felolvasatván 's minden észrevétel nélkül meghitelesítettvén, felolvasattak országgyűlési követeink több rendbeli jelentései, 's ezek felett az állandó választmányunk benyújtott véleménye, mely igen csekély módosítással egészen elfogadtott, és a követeink utasításul megküldetni rendeltetett. Nevezetes tárgyak ezek valának: a k. k. leiratok, — kivévén a vallástárgyban kiadottat, — hálaérzessel fogadtattak. Az elnem fogadás okai, kivonatan, ezekben pontosulnak; vallásos oldaláról sem a katolikuskokat, sem az evangélikuskokat meg nem nyugtatja, sőt az ohajtott békétől a vegyes házasságokat egészen megfosztja, a születendő gyermekeket, szünteleni habozás által, a vallásos nevelésben akadályozná, és az indifferetismusra nyitna ajtót; polgári tekintetben pedig szinte mind a két vallásos felekezet nem kíván olly törvényt, melynek semmi ereje, semmi sikere nem volna, — miért is a követelek oda utasítottak, hogy az anyautasítás nyomán, tovább is az 1790ik 26. cz. megtartására szavazzanak. Második nevezetes tárgy volt a városok rendszeresítése. S. megye RR. e tárgyban törvényt még ez országgyűlésen hozatni ohajtván, e czélnak elérése végett, hogy t. i. minél több a két tábla közti egyezés eszközöltessék, a főtbla javaslatát, követelek csekély módosításokkal fogadták el: 1) A polgárok qualificációjában — a) a birtok értékét, és jövedelmét két harmadára szállították; b) minden mesterember, ki tulajdon kezére dolgozik, legényekkel, vagy azok nélkül, könyvvitel nélkül is, polgár lehet. 2) Képviselő testület válasza nem csak a tisztviselőket, hanem a követeleket is, és utasításokat is készítsen. 3) A városi hatóságot, anyautasítás szerint, a nemesekre nézve egyedül a rendőrségben ohajja megállapíttatni. 4) A főfelügyelő pártoltatott. — Több is vmegyék felszólításai, nevezetesen: Biharé, az izraeliták homosítását indítványozó, Csanádé, az istállózás behozatalát javasoló, nem pártoltatott; a többiek, — utasítás már létező — tudomásul vétettek. Gyűlés alatt érkezett legujabb, szállások iránti követjelentés, azonnal a választmányunknak adatott ki, mely is délutáni órákban összeülvén, ezen csekély észrevételét tette: 1) a törvénynek minden surlódás elmellőzése tekintetéből visszaható ereje ne legyen a gyűlésre is. 2) A követelek 4 szoba elég. 3) A szállásbér az legyen, mely országgyűlés-nem-tartás idején volt; hanem kárpótulás 3 hónapi bér, ha bár mindjárt elej'n az első hónapoknak eloszolnák is a gyűlés, fizetessék a tulajdonosnak. — A Cseléd-rendszer általánosán 's figyelemre alig méltó módosításokkal elfogadtott, specialitásokra nézve pedig úgy vélekedett a választmány: mondja ki a törvény: hogy azokat minden hatóság, körülményeihez elhatározni köteleztetik; ezeket a gyűlés minden észrevétel nélkül elfogadta. — Székes városunkban legkellemesb nyári (az idén nálunk a tavasz kimaradt) napokat élvezünk; felső vidékünket 21én nagy csapás érte; délutáni órákban a felhőszakadás kelt falut, és egy mezővárost nagyobb részint semmivé tett, szomszéd Szepes-megye két faluját Toriszka (itt veszi eredetét Tárca fő folyónk) és Répás, a szó legszorosabb értelmében elpusztította, azaz: egészen elseprette, eddig már 11 embernek megtalált holttestét temették el. Hány vesztette életét? még nem tudhattuk meg. — 22én egy érdemes, és köz tiszteletben lévő táblabíránk t. semsei Semsey Boldizsár mellvízkórság következtében Deméte helységében élte 64d. évében jobb létre költözött. Béke hamvainak!

§ Abaujából. Kassa, majus 20. F. hó 13 — 19kig első alispáni elnöklet alatt tartott évnegyedes közgyűlésünkben előfordult érdekeseb tárgyak: 1) Az országgyűlés előleges vizsgálatára kiküldött választmány hiva-

talos jelentéséhez mellékelte s e hó 9. 10. és 11-ik napjain tett munkálatiról szóló jegyzőkönyv felolvastatott; ennek nyomán: a) a népvelés tárgyában készült kerületi választmány javaslata némely csekély módosítások mellett pártoltatik. b) Csongrád megye azon indítványa, miszerint a követválasztások alkalmával történhető visszaélések s vesztegetések feletti bíraskodást a követi táblára azon oknál fogva kívánna bizni, mivel a követválasztásoknál csak az orsz. gyűlés hozhat ártatlan és részrehajlatlan ítéletet, s nem a megye, s nem a kormány által kinevezett bíró, — nem pártoltatik, e részben ítéletet hozandó a megyei örszék; ezen indítvány ellen igen velősen és Franciaországban e tekintetben nem rég történt példát előhozva nyilatkozott egyik derék bíránk; c) a fenirt megyének azon indítványa, hogy az országgyűlés téli hónapokban évenként tartassék, a KK és RR által készített ízenet, felírás és lezikkely kerülven tanácskozás alá, megyénk Rendei abban állapodtak meg, miszerint ő felsége az országosan egybegyűlt KK és RR által készített alázatos felírásban az íránt kéretnék meg, hogy mivel fels. királyunk a hazának boldog jövőjét igérő k. k. előadásiban olly számos tárgyat egyedül azon czélből terjesztett az orsz. gyűlés elé, hogy ezek még e jelen orsz. gyűlésen tanácskozás alá vétetvén, törvénybe iktattassanak: mindaddig, míg valamint azok, úgy a közkívánat alatt levő tárgyak, millyen többi közt a kereskedési, katonalelmezési és szállásolási munkálatok, igazságszolgáltatás, az orsz. gyűlés és megyék rendezése, s más ehhez hasonló teljesen be nem végezettek, e jelen orsz. gyűlés el ne oszlattassék; ha mindazáltal ezen indítvány többséget nem nyervén, országos határozattal nem válnék, vagy pedig ha mindkét országos tábla által elfogadtatnék ugyan, de ő felsége megegyezése ahoz nem járulna, mint sem hogy illy fontos tárgyak három éven át minden eredmény nélkül maradjanak, ez esetben a csongrádi indítvány pártolása követőinknek, olly feltét mellett azonban, hagyatott meg, hogy az orsz. gyűlés évenként csak addig tartassék, míg akár az orsz. gyűlés elrendeztetik, akár a fen-elősorolt fontos országos tárgyak bevégeztetnek, mellynek megtörténtével a mostani törvény rendelete ismét visszaállítassék; d) az országgyűlési ifjuság által Szatmármegye egyik követén elkövetett kihágás tárgyában kelt k. k. leiratot illetőleg, a megye az orsz. gyűlési követek és szabad ótalom sérthetlenségéről gondoskodni kívánván, szükségesnek találja, hogy a követek személyeik minden történhető sértések ellen megóvtassanak, mellynélfogva a k. k. leirat a megye Rendei méltó figyelmét ki nem kerülhetvén, mint-hogy azt úgy tekintjük, mint ő felségének potló k. k. előadását, követekink oda utasítottak, hogy illy kihágások megszüntetésére még e jelen orsz. gyűlésen hozandó czélszerű törvény alkotását szorgalmazzák. e) Mi az izraeliták által az orsz. gyűlésre beadott eszedéseket illeti: miután közösen tudva van, hogy ezen folyamodásra a kerületi RR által egy választmány kiküldetvén, az ezen tárgy iránti véleményadással megbízott, erre nézve az utasítás mindaddig felfüggesztetett, míg követekink a kerületi választmány javaslata a megyével közlendik, hogy így az tárgyalás alá vétethetvén, erre nézve részletes utasítást adni lehessen, követekinknek meghagyatván, hogy mihe-lyest a kerületi javaslat elkészül, azt azonnal haladék nélkül küldjék meg, addig pedig a már e tárgyban nekik adott megyei utasításhoz alkalmazkodjanak. — 2) Felolvasatott több rendbeli követjelentés, ezekhez mellékelve megküldetettek a vallás tárgyában, részek visszacsatolása iránt és az orsz. gyűlés siettelését tárgyozó k. k. leiratok mellyek az utasításokat dolgozó állandó választmányhoz tárgyalatás és mielőbbi véleményadás végett utasítottak. 3) Bihar megyének a zsidók polgárosítása iránt kelt ismeretes, pártolásra felszólító levele, valamint 4) a XVI szepesi városoknak még e jelen orsz. gyűlésen eszközözendő rendezések siettelését esdő levele, ugyanazon választmánynak mondott czélből kiadattak. 5) Temesvár városa által küldött emlékpénz szívesen fogadtatott. 6) A nm. H. tanács intézvénye, melly által meghagyatik, hogy ezentúl a fenytő perekben világosan tétessék ki, kezességben vagy tömlőczbe volt-e az elítelt rab? az alispáni, jegyzői és ügyészi hivataloknak másban pontos megtartás végett kiadott. 7) Hasonlag azon felsőbb rendelet, miszerint a zsidó ifjaknak, ha akár vallásbeli, akár más iskolában nyert szabályszerű tanítatásukról szóló hiteles bizonyítványt elő nem mutatnak, házasodni nem lehet, az ellen vétkező zsidó lelkészek pedig, mint a felsőbb rendeletek megszegőji büntetendők, pontos megtartás és foganat eszközzés végett a megye mind a 15 szbirájának kiadott. 8) Pozsegamegye latin levele ismét visszaküldetett; mi csak sajnáljuk mindazon hatóságot és egyéneket, kik a törvények legvilágosabb rendeletével daczolva, ez által önmagukat gyalázzák és önérdékeiket sértik, csonkítják. 9) Vas megye Skrbensky bárót és 10) Zabolch Paget lovagot honfúsításra ajánló

és pártolásra felhívó leveleik követekinknek megküldettek, a nevezett egyének, ha előhozott érdemeik valók, a törvényes díj lefizetése mellett és voks nélkül, pártolandók. 11) Arad megye katonai kihágásokat előadó és a sértésekért komoly elégtételt sürgető felszólító levele a főnebbi választmányhoz utasított. 12) Hont megye a telekdij elfogadását tudató levele, mennyire e tárgyban megyénk még a martiusi gyűlésben határozott, tudomásul vétetett. 13) Kolowrat gróf, a megyében szállásoló Ferdinand fő-hg huszár-ezred ezredesének magát és ezredét a megye szívességébe és kegyességébe ajánló levele, mind magyar jeles szerkezetéért, mind pedig az együttértést edzeni ohajtó nemes indulatért éljen-kiáltások közt kedvesen fogadtatott. 14) Szeretve tisztelt főispánunk gróf ő mltga által tisztelt másodalügyésznek Czuka György ur nevezetett ki. — Junius 21-én rendkívüli közgyűlésünk leend. K—y L—ó.

Zalából maj. 19. Polgári s bünt. törv. székünk másod s helyettes alispánaink elnökleite alatt két hétig tartott; szőnyegen forgott összesen 32 polg. per; ezek közt egy nevezetes és báró P. J-t illető legelő-különböztési per vala. A bünt. törvényszék előtt ítélet nélkül volt 22 fogoly, mind kapott ítéletet. Az elítelt büntetések közt egy súlyos vétségű gyilkos halálra ítéltetett. Hála égnek! Zalában valahára megtörtént, hogy egy rab sem maradt ítélet nélkül. Törvényszékünk bevégeztével nmlgu gr. főispán urnak tisztválasztást tudató levele kihirdetésére f. majus 18-ra kitűzött közgyűlésünket megelőző napon megyeházunk nagyobb teremében Zalának értelem-emberei tanácskozmányba a lefolyt évben volt adó- s nem-adó-Forintos-párt főnökei s emberei (kivevén magát Forintos) H. K. és R. K-t megjelentek. A tanácskozmány a haladó pártnak jeles főnökei által a béke visszaállításán megkezdetvén a béke s engesztelődés, melly már 1841-dik évtől fogva gyűlésteremünkben bucsút vön, az érintetnem napon történt baráti közfogság mellett visszavarázsolatott. Ennek megtörténtével az egy értelem s érzelmenél fogva rövid tanácskozás után a néptömegekből is jelen volt számos nemes akaratával elhatározatott: hogy mostani első másod alispánaink — ámbár leköszöntek, megmaradjanak: — az elsőért, — ha hogy minden compromissio nélkül megválasztatik, Horvát János kir. aranykulcsos ur a biztosítást magára vállalta; másod-alispánunk pedig — ki már több ízben családai viszonyainál fogva ünnepélyesen lemondott — a tanácskozmányból rendelt s összeforrott pártnak kiválasztott kitűnő jellemű emberei által a tanácskozmányba meghivatván s megjelenvén, szinte kénytelen volt e szavakat mondani: „három esztendő nem a világ“ így meglett az alispánokra nézve a megbékült értelmi rész közakarátának szüleménye, hogy „általános akarat: — mind a két alispán megmarad.“ — Más nap közgyűlés előtt kisebb teremünkben is tanácskozmány tartatván, maga Forintosunk is megjelent; itt a sz. bírák iránt is folyt a tanácskozmány, azonban eredmény nélkül. — Tíz óraker megkezdődvén közgyűlésünk — olvastatott nmlságu főispánunk levele, mellyben junius 11-kére határozatokat tisztválasztási ünnepünk. Ezt szünni nem akaró éljen követte. — Végzés lön: hogy a tiszt kar, minden tisztí irományt bemutatasson, és számolhasson; junius 10-kére közgyűlés határozatott, melly határidő főispán urnak is tudtára adatik. Meglett a béke, adja ég, hogy Zalában az egyértelem s értelem sok ideig fenmaradjon. Envéleményem az, hogy, miután már Zalában több párt nem létezik, ütött az óra — hogy tisztválasztási ünnepünk minden corteskedés nélkül tömegek mellözével menjen végbe.!

Gömörbül. Rima-Szombat máj. 21. Derült kedvvel ültük meg Gömör nagy ünnepét, s vigadva virasztók át a nagy nap estélyét; főispáni helyettes urunk beiktatása helyéül a józan rész köz kívánatára R. Szombat városát tüzte ki. Mind a városi hatóság, mind megyénk részéről lelkes alispánunk vetélkedtek nemes vendégünket az ünnepély méltóságához illőleg fogadhatni. A szépnem is versenyzett velünk osztotni az örömben, s magasra emelni kebleink tiszta vágyait; — nem hiányzott a pipere; gazdag öltözeteket készítének többen, hogy fényesebben fogadhassák a szeretve tisztelt férfit s családját, melly megyénk szellemi létének — irányt léssen adandó. Végre bekövetkezett majus 19-dike; Gömör rendei, és a szomszéd megyék örömmünkben osztotni kívánó vendégei sürűn gyülekeztek székes városunkba, hol a város által készített s jól elrendezett díszkaput, s e kaput a megye és város házával egybekötő zöld fasorok szépségét megelégülten bámulák; feszült kíváncsisággal akartuk a lassan haladó időt előbbre tolni, hogy minél előbb megláthassuk azt, kiért mind ezek olly készséggel tétettek; és a tisztelő polgárolvasság sebes vágatása ime egyszerre jelenté bejövetelet főispáni helyettesünknek k. tanácsos jeszeniczei Jankovics Antal ő méltóságának. A dísz-kapunál a városi tanács, és képviselői testület üdvözlő főkörmányzónkat, a díszesen

öltözött polgár lányok pedig, a városi hódolat jeléül hosszan font virágkoszorúkat nyújták át ő mlgának, ki a hódolat ezen bizonyítványi után a megyeház felé indulva, éljen kiáltások közt csak hamar belépett a megye teremébe, hol a számosan egybegyűlt RRk. várták ohajtott megjelenését. Megyénk, a szomszéd hatóságok, mind a három vallás felekezet papjai, és a bányai hatóság megtéven üdvözlésüket, a mindegyik küldöttséget lelkesen fogadott főkörmányzónk ő mlgánál és nejjénél; elhagyá a sokaság a teremét, és feszülten várta az est közeledését, a tisztelet ujjab tanúságait szemlélendő; eljött ez idő is, és a piacz kivilágítatott, a megye és város házában jól elrendezett ezer meg ezer méceses meggyújtatott, a zöld fasorok világot nyertek, a hódoló felírások eléjtűntek, s nekünk nemes édeletet nyújtottak a jól sikerült díszítmények és helyesen alkalmazott felírások; csak egy az, mit sokan balra magyaráztak, és ez a piacz közepén, homlokossal a megyeházával átellenben felállított ebédő-hely kapuján kivilágított felírás első sora „E terem Gömör nagy örömeinek helye“, mintha bizony Gömör az ebédő teremnek örült volna. Még éjféltűn is lehetett bámulókat látni a piaczon, mit egyébiránt nem kis részben segített elő az is, hogy a Sas című vendégfogadó első teremében még igen idő előtt, és ez alkalomhoz rosszul választott corteskedések is megkezdettek, épen azon férfiu által, ki talán, ha többször nem corteskedik, ez alkalommal Gömör hódolatát elnyerendi. Május 20-kán 10 és fél óraker nyitotta meg a gyűlést elnöklő alispánunk, az ünnepély magas czélját alkotmányos szempontból felfogó lelkes beszédével, mellynek végén bevett szokás szerint díszes küldöttséget nevezett ki Nógrád-megyei első alispán elnökleite alatt, főispáni helyettesünket meghivandót. A küldöttség tisztében eljárt, s elnöke örömet fejez ki; éljenkiáltások hirdették a főkörmányzó megjelenését, ki miután székét elfoglalta, s az egybegyülekezett Rendeiket üdvözlettelé volna, felolvastaték a kinevezési okirat, annak folytatában letéve az esküt főkörmányzónk, s mint illyen, lelkes beszédében, melly politikai hitvallást foglalt magában, meggyőző még a kételkedőt is, mikép főkörmányzónk a vélemények, és szólás-szabadság tiszteletben-tartása mellett, a haladási kérdésekben is, nem ugyan rögtönözve de a szükséghez alkalmazva vezérünk, és fejjünk akar lenni. — E politikai hitvallás által megnyugtatta örömmel hagyók el a csakhamar némely érdek-nélküli tárgyak elolvasása után eloszlattott gyűlésnek azon teremét, mellynek karzatát a hölgyek koszorúja díszesíté. Két óraker az esző idő, s terített asztal mindnyájunkat az ebédő terembe szőlített, hol a sok jó bor, különösen a számtalan pezsgő, csakhamar vért hevítvén, az ételek kiosztásában sem lehetett többé rendet tartani. Nagy kár, hogy olly hamar, s olly jókor hordattak szét a szeszes italok; mert az e feletti esatázás miatt felköszönő beszédek hallani nem lehetett, pedig mondják, mikép több beszéden politikai ügyek feletti nézetek vonultak keresztül, különösen az adó nagy eszméje. — Régi mondás szerint borban van ugyan igazság, de bor mellett illy nagy ügy felett szónokolni, nézetünk szerint sokat levon az ügy méltóságából. Az estély díszes volt; a vendégek száma olly nagy, hogy a különben nagy teremben mozdulni is alig lehetett. Főkörmányzónk és tisztelt neje nyájas leereszkedéssel társalgának vendégeikkel, és a tisztos vialom reggeli négy óráig tartott. Mai napon rövid ideig tartott gyűlésünkben a jegyzőkönyv hitelesített meg, annak végével érzékeny szavakban vön bucsút fölünk lelkes főkörmányzónk; mi is elbucuszánk tőle, reménylővén, hogy tisztelt ő mlgához körünkben minél előbb, s minél többször lehetend szerencsénk.

Zágráb, majus 24. Almási Rudics József ur, bács-megyei főispán öméltósága, mint a mult évi decemb. 9-kén tartani szándéklott közgyűlés alkalmával Zágrábban elkövetett kicsapongások megvizsgálására kiküldött kir. biztos — folyó hó 22-kén városunkba érkezett.

#### Külföldi hírek.

**Spanyolország.** A Herald szerint a királynék és infanszű majus 20-kán 40 napra a Caldas fürdőbe utazandnak. A ministerek közül alkalmasint csak egy-maga Narvaez kísérendi őket. Ezen utazás egyike azon okoknak, mellyek miatt az új cortes egybehívása elhalasztva lön. — A Marocco elleni had felől szállangó hírek mindig badarabbul hangzanak.

Uj hirlap keletkezett „Clamor publico“ címmel — melly határozottan a törvényszerű haladás mellett nyíi latkozik; szerkesztői korábban az „Eco“ dolgozó társa, voltak. A progressista lapok megmutatni törekednek hogy az ujjab rendelvények meg nem férnek a törvényes állapottal. Következettlenséget látnak abban, ha egyszer hirdettetik, hogy ismét törvény uralkodandik, az alkotványos rend helyre fog állítatni; másrészt pedig érvényeseknek mondatnak azon rendelvények,

mellyeknél fogva törvények töröltettek el, 's a törvényhozás helyébe önkény lépett. Intenek egyszersmind e törvények kölesön fölvételétől, melly jelen körülmények közt csak nagy áldozatokkal volna eszközölhető, 's az országra csak új terheket hárítva minden javítás nélkül.

Ujabb hírek szerint Narvaez koránsem engedő át Mazarredonak a főváros katonaságának közvetlen parancsnokságát; mert ő még mindig főkapitánynak 's miniszterelnöknek nevezetik. E szerint a gyöngítésére vonatkozó következtetések sem állanak. Képzeltjük, milly hatalmas összpontosulás ez: miniszterelnökség és főkapitányság — Spanyolhonban!

Egyik madridi levelező szerint az új miniszterium még semmi nyilvános cselekvéssel sem jelölé ki azon utat, mellyen hivataloskodása alatt haladni akar. Már is úgy látszik, küzd a segédforrások nagy meddőségével, 's aligha ezen akadályokon ereje meg nem török. A Brabo-Carrasco miniszterium már szerződött 1000 millió reálnyi kölesön iránt, mi most a statuspapirok alacsony keleténél fogva majd lehelenséggé változott, hacsak szörnyű veszteség mellett nem akarnák létesíteni. Ugyan-e levelező kételkedik, hogy marques de Viluma elfogadandja a neki szánt tárczát; azonban egykoru parisi levél szerint máris kijelenté a cabinetbe lépését, 's készületeket tesz Parisból elutazásra. — Nem hiszik, hogy Mon soká maradhasson a cabinetben, mert közte 's Narvaez közt máris villongások történtek, 's mindkettő keményfejű ember lévén, nem igen fognak megférhetni. A többiek engedékenyebb természetűek, de Narvaez és Mon mindegyik saját befolyását akarná túlnyomóvá tenni. Egyelőre, úgy hiszik, Mon a finanszió kezelését másnak engedendi 's a külügyi tárczát veendő át. — Az exaltado-lapok száma naprólnapra szaporodik, mellyek erőteljesen 's nem ügyetlenül támadják meg a miniszteriumot; de úgy látszik, hevesességök nem sokára túlrágandja őket azon korlátokon, miket a sajtótörvény olly szigorún elejükbe szabott.

**N. Britanniá** Furcsa kis okok jönnek napfényre, mellyek többek közt az indiai directoriumot Ellenborough lord ellen ingerlék. A tisztí irásmód szerint megkivántatik, hogy a keletindiai társaságot a főkormányzó így szólítsa meg: Tiszteletre méltó urak! 1842ben a lord még híven így czimezé a directorium tagjait, de 1843ban szépen elhagyogatta a „tiszteletre méltó“ czimet, 's pusztán uraknak (sirs) szólította őket levelezéseiben. Erre a „Chronicle“ azt jegyzi meg, miképebator durvaság az egész embert jellemzi.

Május 10kén Howik lord Ashley ujabbá indítványa vagyis agyári munkaidőnek 10 órára szorítása ügyében hosszas jeles beszédet tartott, minek végén inté a kormányt, mennyire veszélyes fogna lenni, ha a nép, melly már az alsóházi szerkezettel sem igen van megelegedve, ezenfölül még a miniszterek parancsára visszahívott parlamenti szavazatnak nézőjátéka által fogna keserítettetni. Liddell ur, korábbi szavazatával ellentétben a miniszterek mellett nyilatkozott. Charles Buller, mikép minapában, ugy most is erélyesen pártolá a tízórás záradékot. Az egészségi tekinteten kívül a neveléseit is hévvel emelé ki. Roebuck ur ellenzé Ashley indítványát, mire Ferrand ur megjegyzé, hogy a munkás osztályt őt már rég mint ellenségét tekinti. Muntz ur Birminghamból is azt állitá, mikép a munkások legnagyobb része a dologidőnek tíz órára szorítását akarja, habár ez a munkabér alábbszállítását vonná is maga után.

Május 13kán folytatva lőn a vitakozás. M. Geachy, Hawes, lord Pollington, Stuart Wortley, Shaw, B. Cocharane, lord J. Russell, Sir R. Inglis és Collett a tíz óra mellett, Ward, Manners Sutton, Labouchere, Bright, Ch. Wood és Sir R. Peel pedig ellene nyilatkoztak. Reggeli két óra felé szavazásra került a dolog 's Ashley lord indítványa 297. szóval 150 ellen elvetve lőn. A miniszterek e győzelmét leginkább az zali fenyegetőzéseknek köszönik, hogy ha fölülszavaztatnának, lelépének.

A Durham Chronicle szerint közép-Angolország grófságaiban és Yorkshireben a köszénások ismét dologhoz láttak, a bányabirtokosok naponkinti tízenkét-órás munkáért négy shillinget biztosítván számukra.

A John Bull szerint a 69 éves O'Connell ismét megházasodnék, és pedig egy buzgó angolvallású venne nőül. Mi azonban alig egyéb üres elménczkedésnél.

Azon hiedelem, miszerint az orosz czár Angolországot meglátogatná, az angol sajtónál is ingadozni kezd. A szabadelmű sajtó, kivált pedig a Spectator haragos modoru czikkeken fejtegeti azon nézetet, mikép a minden oroszok önralkodójának az angol légkör nem igen fogna tetszeni. — A francia király és királynő látogatása ellenben septembeerre váratik.

**Franciaország.** A J. des Debats fölszámítja, mikép most mintegy 500 lieunyí vasut van a kamra elibe javaslatul terjesztve, mire hat év alatt évenként 60 millió körül kellene költenie az álladalomnak, ha t. i. a vegyes rendszer mindenütt meg fog tartatni, minthogy ezáltal 250 millió felé hárul a társulatok vállaira.

Az oktatásügy feletti vitakozások még most sincsenek bevégezve a pairkamrában. Lám a francziák is értenek hozzá, mikép kell egy tárgy iránt öt hétig — meg nem egyezni. A követkamrában be van végezve a börtönreformi törvény, 's szavazáskor 231 szóval 128 ellenében a „pennsylvaniai“ törvény fogadtatott el. Ugyanazon ülésben még az 1844re szóló unjonezvási törvény is el lőn fogadva minden vitakozás nélkül.

**Orosz és Lengyelország.** Két kormányrendelet nagy kedveltségnek lőn előidézője Lengyelországban; az első a pálinka-adó magasbitását, másik a biztosítási kényszerítést érdekl. Az első az ország legfontosb néposztályát, a földműveseket egymagát illeti, míg az utolsó őket is keményen sújtja 's ezenkívül még a népelet legbeljébe is mélyen bevág. A biztosítási igazgatóság már közzé is teszi azon ügynökök nevét, kik Lengyelország különféle helyein hivatalkodni fognak. E rendszabály keménysége a litvánokon kívül csak a lengyeleket sújtja, kiknek terményeiket eddig a Visztulán hajón hordták Danzigon át, a danzigi kereskedő pedig eddig mindig vizen vevé át a terményt, minthogy minden szerencsétlenség ellen biztosítva volt.

**Törökország.** Bulgáriából még most sem érkeznek viganstáló hírek. Az arnauti rakonczállan katonaság egy része a zultán érkezé seregének ellenszegülő állást foglalt; a másik rész pedig 100—200 főnyi csapatokra oszladozva, vadabul pusztít, gyilkol és fosztogat mint az előtt. Hónapok óta hírlik már, hogy török részről segítség érkezik, 's mindeddig semmi sem történt, ugy hogy a kétségbeesés már általánossá kezd lenni. Minden közlekedés meg van akasztva; mindentűt nyomor és inség uralkodik.

**Mexico.** A mexicioiak, úgy látszik, mindenkivel hajlandók kötelőzködni. A taktika nem ros: egyikkel kezdeni viszátkozást, míg a másikkal elsimítják, így az ellenséges és barátságos erők mindig egyensúlyozzák egymást, 's nekik mindig marad hátterök, mellyre szükség esetén támaszkodhatnak; 's így legalább azt nyelik hetvenkedő berzenkedéseikkel, hogy némileg a bátorság és vitői szellem — torzképeit játszik. Az idegenek ellen tett rendszabályok elleni előadások a senatunál mitsem használtak, mert itt csak algyúkra hallgatnak; 's valóban a külföldi követek Mexicoban majd egészen fölöslegesek, mert hiszen úgy sincs nekik teljes felhatalmazottságuk valaminek kieszközlésére, pedig tudjuk, hogy a pusztá szó a diplomaticában is — csak pusztá szó, ovás, tiltakozás marad. Itt erőhatályosan kellene fellépni. Minap hire járván, hogy Texas az egyesült státusokhoz kapcsolattott, azt mondák a mexicioiak, hogy ezt valóságos hadizenetnek tekintenek; mire az északamerikai követ azt felelé erre szárazon: hogy ez nagy képtelenség; mire hajóra ült 's elvitörölzött. A francia követ igen erős jegyzéket nyujtott be az iránt, hogy a kiskereskedés iránti filalom vételessék vissza, 's engedtessek meg ismét a francziáknak, mint egyebeknek, a kicsinybeni üzérkedés. De Santa Ana megtagadta ezt; mire a francia követ megszakítá minden közlekedést, 's titoknokát azonnal Franciaországba küldötte. Ellenben megérkezett az új angol követ, kit Santa Ana kitűnő szívességgel fogadott. Az angoloknak ezen engedékenysége, hogy a kívánt új követet küldék, 's a kereskedési ügyek körül nem igen látszanak semmivel is törődni, a mexicioiak büszkeségét újra neveli.

**Hayti.** Ujabb borzasztóságok híre érkezett e szigetéről, melly szerint a négerek Aux-Cayes városát meghorhánván, a fejr és színes lakosságot leöldösék; az elnök Herard is meggyilkoltak mondatik. Mondják, hogy Port-au-Prince, vagy is ujabb neve szerint Port-Republicain városában hasonló iszonyúságoktól tarthatni. Mindazáltal a hírek még kétségesek, mert csak egy amerikai lap említi azokat; de az előbb történtek után legalább valószínűk.

**Északamerikai egyesült státusok.** A washingtoni „The Madisonian“ szerint, melly a kormány közlönye, april 12dikén iraték alá a kötés Texasnak egyes. álladalmakhoz leendő kapcsolattása iránt, 's mihelyt némelly szükségese mellékelvények elkészítve lesznek, legott a tanács elibe fog terjesztetni. A New-York Sun szerint a kötésben világosan ki van téve, miszerint a tanács a kötést 30 nap alatt megerősíteni

tartozik, különben elvetettül tekintendő. — Acadia gőzősen érkezett ujabb tudósítás szerint a szerződést az egyes. álladalmak nevében Calhoun ur, Texas nevében pedig van Zandt és Henderson urak irták alá.

Egy washingtoni tudósító egész sietséggel — alapos-e ezen sietség, nem tudhatni — azon ujdun új hirt közli, hogy a senatus a Texas kapcsolattát illető szerződést, mellyet mint tudjuk, az elnök már aláirt, nem fogja megerősíteni. Tudósító szerint legfőlebb 15 szavazat lesz mellette, holott alkotványszerűleg két harmadrész, tehát 34 szó teszi a többséget. Henry Clay levelet irt, mellyben ez ügynek egyenesen ellene mond, sőt van — Buren, Clay ellensége is pártolja e nézetet, 's azt hiszi, hogy a szerződés megerősítésére Mexico megegyezése okvetlenül megkivántatik. Most csak úgy segíthetne az elnök a dolgon, ha az ügyet egyszerre terjesztené elő a senatusban 's képviseleti kamrában, hol talán a democraták többsége még győzhetne.

### Egyesületi közlések.

A kisededovó intézeteket M. O. terjesztő Egyesület részéről tisztelettel meghívatik a n. é. közönség azon ülésre, melly a kisededovó-képző-intézet ideiglenes szállásán (Királyutca 1024 sz. alatti házban, földszint) f. évi június 2kán délelőtti 9 órakor a budapesti kisededovó-intézetek tanítóinak közbejöttével, a kisededovás körébeni eszme-csere végett fog tartatni. — Stuller Ferencz egyesületi titkár.

A pestmegyei gazdasági fiók-egyesület. Különösebben a vasárnapi iskolák tárgyában folyó évi június 9kén d. e. 10 órakor, Pesten, a nemzeti casino egyik teremében rendkívüli közgyűlést fog tartani. Ohajtandó levén pedig, hogy a vasárnapi iskolázás eszméje, 's alkalmazásának módja lehető legkimerítőbben kifejtessék. — erre nézve is mind az egyesület tagjai, mind pedig egyéb ügybarátok minél számosabban megjelenni szívesen kéretnék. Főthon május 25kán 1844. — Ploetz Adolf. egyesületi titkár.

A nemzeti kör által megindítandó nemzeti zenetár, 's legelsőbb is Rózsavölgyi Márk összes zene-művei ügyében. A nemzeti kör elhanyaglott, de rendkívül erőteljes, és bájos magyar zenének művelését, előmozdítását, terjesztését, az általa már többféleképp megkezdett műpártolásnak szinte egyik főfeladatául tűzvé ki, legujabban egy, a jelesebb hangszerzőink magyar zeneműveit magában foglalandó nemzeti zenetár megindítását, 's pártolása és czime alatt történendő kiadását határozá; és e tisztán nemzeti szellemű irányu művállalatot legméltóbban hiszi megkezdenni derék hangszerzőnk Rózsavölgyi Márk válogatottabb jeles zeneműveinek rég kívánt közrebocsátásával; melly műveknek magyar szellemű szerzője már 34. év óta szakadatlan buzgósággal 's ihlettel lelkesedéssel műveli, nemesíti a magyar zenét, és ez által egyszersmind nemzetiségünket megkedveltetni, terjesztetni, 's a magyar zenét európai hírvé tenni hathatósan segíté; — azonban legöregebb magyar hangszerzőnk, de nyomasztó körülményei dacára is még mindig fiatal lélekkel működő Rózsavölgyi páratlan szépségű genialis zeneművei sokkal ismeretesbek, sem hogy azok hosszú dicsergetésre sorulnának; mert hazaszerte tudva van, miként az ő magyarjai tiszta nemzeti jellem, sajátos eredetiség, elragadó szépség, és művészi tekintetben már régóta kivitták az érdemlelt babért. A kör tehát parlagon heverő nemzeti zenének emelése ügyében jó és hasznos szolgálatot vél tenni, ha Rózsavölgyi Márknak nagyrészt meg közre nem bocsátott, 's így könnyen élvezhető jelesebb zeneműveit, a már kiadottakkal együtt mint maradandó becsű nemzeti kincset, a honi művészet oltárára teszi, még pedig olly módon: hogy annak birásához minden műbarát, és zenekedvelő könnyű szerivel juthasson. A nemzeti zenetár ugyanis havonként egy egy ives füzetben hat — hét, zongorára alkalmazott műdarabbal, 's a legdiszesebb kiadásban fog megjelenni. — Tíz füzet előfizetési ára csak öt forint p. p. — Azonban egyenként, azaz: egy füzetre is lehet előfizetni 36 p. p. krral, és így a 10 füzetre történendő előfizetés, nemcsak kényelmesebb, de sokkal jutányosabb is. — A bolti ár később egy egy füzetért 45 p. kr. leend. — A fővárosban folyó évi július végéig előfizethetni, a zenetárt kiadó köri bizottmány elnöke és pénztárnoka Vachot Imre urnál (országút, Kunevalderház 1051. és Treichlinger műáros ur boltjában Dorotya-utca szegletén) vidéken csak az e czéla aláírasi iverkek ellátott egyéneknek; különben a vidékieknek jó alkalmuk nyilándván a mostani pesti Medard- vásárkor a fővárosban előfizethetni. — Mind a főlebb mondottaknál fogva, mind pedig azon tekintetből, miszerint a kör a Zenetár

**Hírlapi kalászek.**

első két évi folyamának tisztajövedelmét az öreg napjaira nemcsak gyámolítást, de gazdag jutalmat érdemlő Rózsavölgyi Márknak egészen átengedi, bizton hiszi, és reményli: hogy hazánk lelkes leányai, és fiai e nemes czélú, s bizonyára üdves, hasznos eredményt hozandó nemzeti művállalatot buzgó résztvevők, és pártolások által életbe léptetni sietendnek. Pesten május 14én 1844. a nemzeti zenetartó kiadó köri bizottmány.

Jelentés egyházközségi közgyűlés határpapjáról. A dunamelléki hely. hitvallású egyházközség közgyűlése f. évi június 17kén Pesten a papi hivatalra szándékozó ifjak megvizsgálatásával fog megnyitani, melyre a consistorium minden t. cz. tagjai ezennel meghívotnak, valamint mások is, kik azon jelen lenni kívánnak. — Polgár Mihály, a dunamelléki hely. hitv. egyházközség főjegyzője.

Pesti Hírlap. (355.) Vezérellek: Sejtelmek! Eltérítve, mikép most leggyakrabban azt kérdik az emberek: meddig tart még az országgyűlés? mi lesz az adó kérdésből? — s mikép ezekre nézve a leginkább jóslatásokkal találkozunk uton utfélen, áttér a tárgybani saját sejtelmek előadására. Erinti mikép a közönség gyakori kérdésköze nem rossz hanem jó jel, mivel attól tartanak, hogy előbb talál eloszlan az országgyűlés, mintsem valami nagy kérdést bevégeznének. Ő mindenesetre hiszi, hogy egy két nagy kérdésnek okvetlenül el kell készülni, s így eredménytelenül nem fog eloszlan az országgyűlés. A mi pedig fennmarad iránytűül szolgál az országgyűlésre nézve, a mikor már megállapítottan kitűzött kérdéseket lehetend s kellend tárgyalni. A többek közt valamelyes finansziális rendelkezés is kerülend ki az országgyűlés kezeiből. Az adó kérdésre nézve még csak sejtetni sem lehet valamit. A háziadó megbukott; ha új teher, azaz országos kincstár vállaltatik, az adózó nép vállairól a jelen tehernek egy része mégis mindenesetre levétetik, például az utcsinálási in-

gymunkák, s egymásután csak létesülhetnének évek mulatával némely dolgok, például egy két vasut, gazdasági intézet, polytechnicum, országház sat. A telekdíjból meglehet, hogy lesz valami, de meglehet, hogy lesznek megyék, melyek látván, hogy a fizetés alól semmikép ki nem búthatnak, most inkább a házi adóhoz fognak állani. Megrőja némelyek eljárását, kik előbb a házi adó, most pedig a telekdíj ellen mindenképp agítálnak. Az arisztocratia egy része nem akarja elismerni, hogy Széchenyi István gr. az ő tervével épen az eladósodott arisztocrátiát is akarja megmenteni; ki tanácsra nem hajl, azon segíni lehetlen.

Nemzeti újság. (42 sz.) Védészó a falusi k. papság mellett Nagy Sándor ellen, aláírva „Egy falusi pap” tól. E czikk pusztá czáfolat némely hivatalos állítások rendreigazítására, s az egészen azon, némely adatokkal is megerősített, tétel leng keresztül: hogy a kath. falusi papság koránsem olly tudatlan s műveletlen, minőnek a megtámadó festette.

Szerkesztő: Szenvéy József.

**HIVATALOS JELENTÉSEK**

**Csődök.**

17727. Esztergom vármegye törvényszékének jelentése szerint, Dúrr János köbölküti póstamester hitelezői csődületének határpapja június 17re tüzetven ki, ideigleni tömeggondnokká Farkas Mihály köbölküti jegyző, perügylőnek pedig Hamar Pál megyei másodaljegyző nevezetett. Költ pünkösdhő 14én 1844.

17728. Eperjes városa tanácsának felírása szerint, Hannel Mátás helybeli megbukott kereskedő hitelezői csődületének határpapja f. é. június 26ára tüzetven ki. tömeggondnokká Szepesházy József, perügylővé pedig Kriebel Erneszt nevezetett. Költ pünkösdhő 14én 1844.

17917. Buda városa tanácsa jelentése szerint, Altmann Ferencz s Anna hitelezői csődületére f. évi június 27diké határpapul kitűzetven, s ideigleni tömeggondnokká Sándrik Pál, perügylővé pedig Závicska József hités ügyvédek nevezetettek. Költ pünkösdhő 14én 1844

**Kötelezvény s oklevél semmisítési hirdetések.**

17919. Krassó vármegyeének felírása következtében, özvegy Fejérváry született Kiss Anna lakásából f. é. martius 17 és 18ik közti éjjelen ismeretlen gonosztevők által ellopott két rendbeli, s jelesül 3000 p. ftról, s a mondott özvegyet keresőleg, Marczibányi Liviuszt pedig szenvedőleg illető kötelezvénynek, továbbá herczeg Eszterházyféle 55178, 98488, 55177, 91233 és 73953 számokkal jegyzett soroknak, nemkülönbén a bécsi takarékpénztárral egyesült közönséges gyámintézet részéről Fejérváry Józsefa nevére kiadott 42014 számmal jegyzett ideiglenes nyugtatványnak s így ezen elősorolt okleveleknek megsemmisítése ország-szerte hirdettetik. Költ pünkösdhő 14én 1844.

18266. Szepes vármegye Kresztlyankó József landeki lelkész folyamodása következtében egy 200 v. ftról kiadott, s a mondott folyamodót szenvedőleg, Meresak Máriát pedig

keresőleg illető, kifizetett de eltévedett kötelezvénynek megsemmisítése ország-szerte hirdettetik. Költ pünkösdhő 14. 1844.

**Váltósemmisítési hirdetmény.**

695. Az aradi e. b. kir. Váltótörvényszék részéről, Zachariás János folyamodása következtében ezennel közhírré tétetik: hogy egy, a folyamodó Zachariás János által Nagyváradon f. évi februar 21én saját rendeletére kibocsátott— f. évi majus 19én Gyulán s Békés vármegyében fizetend 3575 v. ft értékű váltó, mely Vertán András által elfogadva lón, s általa már valóságos ki is fizetett, elveszett, miért is annak birtokosa felszólítatik, hogy magát f. é. majus 20től számítandó 45 nap alatt a fenleirt váltóval ezen Váltótörvényszéknek jelentse; — a kitűzött törvényes idő elhaldatával a kérdéses váltó megsemmisítetnek fogván tekintetni. Költ Aradon az e. b. kir. Váltótörvényszéknek 1844dik évi majus 23án tartott üléséből.

**Emich Gusztáv**

pesti könyvárusnál, s általa minden hiteles könyvkereskedésben kapható:

**Utazás Olaszországban**

irta Császár Ferencz.

2 kötet; Sadrét. Csinosan füzve 3 forint pengő.

**Beccaria**

a Bűnök és Büntetésekről

eredeti olaszból fordítva Császár Ferencztől.

Sadrét füzve csak 30 kr. pengő pénz.

E világszerte ismert jeles munka magyar fordításából fenmaradt néhány példányt a fordító s kiadó irtól átvevén, azok árát, hogy annál könnyebben juthasson kiki birtokába, hihetlennül olcsóra szállítottam; azért is ajánlom azt a t. közönség figyelmébe. Emich Gusztáv könyvárus.

(\*126) **Előfizetési hirdetés**  
A pesti növendékpapság magyar iskolája munkálatainak nyárelő 10keig okvetlenül sajtó alól kijövő 11dik kötetére. Nagy Srét, legalább 22 iv, sz. p. gépvélinen. Előfizethetni minden papnevelő-intézetben, Budapesten Emich Gusztáv könyvkereskedéseiben. Előfizetési ár f. é. nyárhő 15keig csak 40 kr. pp. azután 1 ft pp.



**Gőzhajók járása Magyarországon.**

Bécs és Pozsony közt: a „Duna” gőzös indul naponként reggeli 6 órakor Pozsonyból Bécsbe és visszaindul ugyanezen napon délutáni 4 órakor Bécsből Pozsonyba.  
Pestről Pozsonyba és Bécsbe mindennap reggeli 7 óra s 10 perczkor.  
Pestről Mohács- és Eszékig minden szerdán reggeli 4 órakor. Ezen gőzös Eszékig pénteken regg. 8 órakor. Mohácsnak visszaindul s innen szombatn regg. 2 órakor visszautját Pest felé folytatja.  
Pestről Zimony- és Drenkovaig minden kedden és pénteken regg. 4 órakor.  
Pestről Gyurgevön és Galacson által (az oláh részen) Konstantinápolyba majus 3, 7 és 31kén. — Majustól kezdve Widdin-, Rustzuck- és Galacson által (a török részen) majus 10 és 24kén.  
Ujvidék felé Tittelig való indulások majd tudtul fognak adadni.  
A t. cz. utazók ismételve kéretnek, hogy utjegyeket — melyek az utazók kéjelmességük végett ez évben minden elinduláskor érvényesek — még a hajó elindulása előtti napon méltóztassanak váltani, ngyszinte utpogyaikat is tértvény mellett a hivatalban átadni.

A Pestről Pozsonyba és Bécsbe menő gőzösök a Buda városi lakosok kényelme végett ezennel a bomba-térnél megállnak s ott a t. cz. utazókat felveszik. A nagyobb pogyaásokat egy nappal előbb Pesten az ügyszobában tértvény mellett fel kell adni, és ha csak lehetséges, az utjegyeket is ott váltani. Az elindulási idő 7 óra után néhány percz. Pesten, majus 18ó 1844. A Gőzh. hiv.

(\*124) **Hirdetés.** 2—3  
A mármarosai koronai erdőjavadalmak részire ideiglenesen következő hivatal-állomások engedettek meg felsőbb helyen: u. m. Szigeth, Hosszuzmező, s Visk koronai mezővárosok részire különkülön egyegy első osztályu erdőzállomás 250 ft évi fizetéssel, természetes szállással, 52 pm. zab, 6 kocsi széna, 15 öl fa, egy mázsa só, 20 pm. buza, 6000 öl kaszáló, 7 ft írószerdij járandósággal és 50 ft biztosítékkal, s Tecső részére egy erdőlovag-állomás 300 ft évdíjjal, természetes szállással, 104 pm. zab, 12 kocsi széna, 20 öl fa, 150 font só, 24 pm. buza, kaszáló fejében 24 ft járandósággal és 100 ft biztosítékkal s 10 ft írószerdijjal. Kik ezen állomásokot elnyerni ohajtják, hiteles bizonyítványokkal kimutatni tartoznak, miszerint a bölcsészeti tanulmányokat jó sikerrel végezték, a magyar, német és latin nyelveket birják, s az erdőstudományokat Selmecezen, vagy Mariakuton jó előmenetellel hallgatták, és egészséges testalkatuk. A folyamodványok a mármarosai kir. kamrai igazgatóságához hat hét alatt benyújtandók.

(\*119) **Wagner József** műárusnál Pesten a servitateren ujonnan megjelent:

- Szekely Imrétől „Irnok fájdalma“ (des Schreibers Schmerz) zongorára. Ára 15 kr. pp. ben.
  - Ugyanattól „Visszaemlékezés a szigetlekekhez“ (Erinnerung an die Szigether) zongorára. Ára 24 kr. pp.
  - Ugyanattól „Az ujoncz bucsuja“ (des Recruten Abschied) zongorára. Ára 15 kr. pp.
  - Rózsavölgyi Márktól „Névnapi Magyar“ zongorára. „Kedély, nagy eredeti Magyar“ Áruk 15 kr. pp.
  - Kirch Jánostól „Emlékül lászófalvai Eördégh Istvánnak.“ Lengyel, zongorára. Ára 15 kr. pp.
  - Beöthy Zsigmondtól „Nemzeti szinházi Magyar“ (Ungarischer des Nation. Theaters) zongorára. Ára 15 kr. pp.
- Ezenkívül e műkereskedés a legközelebbi vásárra nagyválasztéku bel- és külföldi zeneszerzeményit, rézmetszvényeit, könyvműveit, csinos párisi levélpapirjait és czimlap-metszvényeit, pécseinyomóit jelmondatit, rajziskoláit, társasági és gyermekjátékait, chinai különösen pedig jó aquarell füstékeit is doboszkobban és egyes darabokban s'tb. s'tb. a legjutányosb áron ajánlja.

(\*125) **Bor-árverési híradás.** 2—3  
A kir. örökálapítványi vörösberényi urodalomnak veszprémmegyebeli Vörösberény helységben létező pinczejében lerakott 1839 1840, 1841 és 1843dik évi termés, öszvesen 2805¾ akó fejtett és jó minéműségű fehér borai e f. 1844ik eszt. ben. két ízben, nevezetesen először a reánk jövő június 19én és 20án, másodsor pedig az utána következő július 22én és 23án ugyanazon pinczénél tartandó közönséges árverés után minden felsőbb jóváhagyás fenntartása nélkül hordóknak, de hordó nélkül, tisztint készpénzfizetés mellett és általadatnak. Melly időben és helyen tartandó két rendbeli árverésre a venni szándékozók készpénzzel ellátva ezennel hivatalosak.

(\*123) **Házi tolvajlás.** 3—3  
F. é. majus 5kén éjjel Abaujvármegyei Rozgony helységében házi tolvajlást követett el Breiner vagy Brünner Czeczilia, Csáky Rudolf grófné ő nságánál szobaleánykép

szolgáló mintegy 26 éves hajadon személy 3 állítása szerint Zemplénmegyéből nagy-mihályi származású, kinek ismertető jelei következők: közép termetű, fekete sima haju, ragyás barna képű, egyik szeme hibás, úgy szintén egyik lába is alul dagadt, kisdéd fehér kezű, magyarul, németül, de rosszul és tótul eszesen beszél, a szolgálatáról hamis bizonyítványokat gyánitólóg maga készíté, azért figyelmeztetik a t. cz. közönség, ha hogy a tisztelt grófnő ő nsága bizonyítványát előmutatná, az teljesen hamis, minthogy innen semmi bizonyítványt nem kapott, sőt a kezénl voltakkat is, jelesül egyet Degenfeld grófnőtől, bizonyosan hamisat, itt hagyta. Az általa elrablott több ujonnan-uj női ruha, vászon, batizt keszkenők, egy bársony mantillán s'tb. kívül lopott ötsoros fehér gyöngyöt tirkuaszkóval és gyöngyökkel kirakott aranyesattal és egy aranykarpereczet (bracelet). Jelenleg hihetőleg Miskolczen tartózkodik.  
Ki ezen tolvajt bírói kézre keríti, ötven váltó forintot kap jutalmul melly öszveg alulirt által bizton kezezhé fog juttatni. Költ Rozgonyban Kassa mellett majus 12én 1844. Klesti n s z k y László m. k. orsz. hit. ügyvéd.

**Gabona-ár váltó garasokban.**

Helység	1844. május	28. pesti mérő	Tízalobos									
			Készre	Rozs	Árpis	Zab	Kukorica	Árpa	Árpa	Árpa	Árpa	Árpa
Pesten	110	135	80	90	65	70	52	60	48	55	72	75
Kassán	75	87	48	60	45	50	35	40	25	28	45	50
Szegeden	62	65	50	55	—	42	—	30	—	—	—	—
Baján	53	71	38	43	—	38	—	32	—	—	—	—
Miskolczen	60	42	41	33	—	35	20	21	—	—	—	—
Temesvárott	58	43	42	45	—	—	—	—	31	—	—	—
Pozsonyban	85	97	—	55	—	64	40	42	40	—	—	—
Nagyszombatban	85	92	—	55	—	58	42	43	32	—	—	—
Győrött	74	76	—	52	—	51	—	34	—	—	—	—
Mosonyban	70	114	—	52	—	65	35	44	36	—	—	—
Sopronyban	97	99	—	—	—	70	—	51	43	—	—	—
Aradon	52	55	—	45	—	34	—	36	—	—	—	—
Veszprémben	80	58	—	60	—	44	—	45	42	—	—	—
Ujvidéken	54	—	—	40	—	—	—	27	—	—	—	—

**Pénzkelet.**

Állomány	Bécs, maj 25én 1844.	pgő pénzben
5 pcent. statuskötelez. középara	72	75
1 pcent. " " " "	100	100
3 pcent. " " " "	77	77
1834ki statuskölesén (500 frt)	748	748
1839ki " " (250 frt)	330	330
1839ki " " (50 frt)	—	—
Bécsi bankköt.	2 1/2 pcent.	—
Bankrésvények darabja	2 pcent.	—
Eszterházy-sorsszám	—	1628
Császári arany	—	59
		102

**Dunaviz-állás.**  
Budán, 1844. maj. 24. reggel: 10 2' 0" 0 főlőtt.